

Utorak, 8. februar 2005.
Svedok Mitar Balević
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Pre nego što nastavite sa glavnim ispitivanjem, gospodine Miloševiću, želo bih da podsetim vaše advokate i vas na zahtev Tužilaštva u vezi sa ponovnim pozivanjem svedoka Ivana Kristana. Želo bih da vas podsetim da još uvek imate šansu da odgovorite na taj zahtev, ako to želite.

ADVOKAT KEJ: Ja sam to napisao i juče sam poslao imejl gospođici Higin (Higgins), međutim nisam poslao sam dokument, a što mi se često dešava, tako da ćemo to da dostavimo kasnije u toku dana.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Baleviću, vi ste i dalje pod svečanom izjavom koju ste dali ranije. Gospodine Miloševiću, možete da počnete sa glavnim ispitivanjem.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stali smo pred prekid, kod podataka koji su sadržani u tabulatoru broj 4. Vama želim da napomenem, gospodine Robinson (Robinson), da ću ja one "Bele knjige" koje smo spominjali, koje smo označili za identifikaciju, ja sam verovao da su one unete kao dokazni predmeti, da unesem kao dokazne predmete sa sledećim svedokom, jer za to ima osnova.

Dakle ne ulazeći sada u utvrđivanje tih dokaznih predmeta, gospodine Baleviću, imam u vidu situaciju koja je vama poznata, jer ste tada bili na Kosovu, da je od početka 1995. godine, kao što stoji u ovoj knjizi "Zločini albanskih terorista od 1995. do 1998. godine", na strani 4, četvrti pasus, kaže: "Od početka 1995. godine do kraja 1998. godine, albanske terorističke bande izvršile su ukupno 1.845 oružanih napada na pripadnike i objekte Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije i na građane svih nacionalnosti." A u sledećem pasusu kaže da je ubijeno 364 ljudi, među njima su bila 122 policajca, 242 građanina Kosova i Metohije, od kojih 97 Albanci i teže i laše povređeno 605 lica i tako dalje. Govoreći o tome, da je oteto 249 lica, dakle, moje pitanje glasi, gospodine Baleviću, ko su bile žrtve albanskih terorista na Kosovu i Metohiji u vreme o kome vi svedočite, preciznije 1995. godine kada se OVK (UČK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) pojavila svojim aktivnostima, do kraja 1999. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsedniče, žrtve albanskih terorista na Kosovu i Metohiji, govorim o ovoj knjizi koju ste vi pročitali, su bili ne samo Srbi i Crnogorci, već i Albanci i druge nealbanske nacionalnosti. Na žalost, posle potpisivanja vašeg sporazuma 13. oktobra 1998. godine sa Holbrukom (Richard Holbrooke), ubijeno je, prema ovim podacima, oko 50 Albanaca, a kidnapovano 27. Navešću jedan primer, ubijen u Novom Selu (Novoselle), kod Vučitrna (Vushtrri), juna meseca 1998. godine, treba da bude, Zejnull Bunjaku (Zejnull Bunjaku) samo zato što je bio oženjen Srpkinjom. Prema ovim podacima stoji da je više ubijeno Albanaca od njihovih sunarodnika terorista, nego što ih je ubijeno za vreme čitavog rata, a poginulo ih je dosta i za vreme rata. Verovatno je poznato i vamo samo jedan slučaj, a to je 14. april, ako se dobro sećam, na putu Prizren (Prizren) - Đakovica (Gjakove), selo da se zove Bistražin (Bistrazhin), kada je bombardovana kolona Albanaca gde ih je poginulo oko 100, tako da je veliki broj Albanaca poginuo, više od terorista nego u sukobu sa organima državne policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste sada pomenuli i ono šta se događalo posle sporazuma između mene i Holbruka. Da li su uprkos tom sporazumu i dogovoru da dođe i Verifikaciona misija (OSCE Kosovo Verification Mission) nastavljeni napadi albanskih terorista tada na Kosovu?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Posle vašeg sporazuma sa Holbrukom, on je samo značio sporazum za srpsku stranu, za vojsku i policiju, koja je počela 26., Vojska Jugoslavije da se povlači u svoje matične garnizone, a ukinuti su svih 20 preostalih punktova, tako da je Srbija, odnosno državna vojska i policija izvršile obaveze iz ugovora koga ste vi potpisali sa Holbrukom, ali na žolost Srba i Crnogoraca, to druga strana nije uradila, već, naprotiv, dobila je podršku i slobodan prostor da je nastavila sa sve žešćim terorom protiv Srba i Crnogoraca. To potvrđuju ubistva posle toga i iseljavanje koje je bilo masovnije nego što je bilo prije sporazuma koji ste vi potpisali. Zatim, druga zlodela koja su radili na Srbima, Crnogorcima i nealbancima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baleviću, preći ćemo samo kratko, pitaću vas samo o nekim događajima koje ste vi sami mogli da vidite. Vi niste iz Peći (Peje), ali dobro poznajete porodicu Trifović koja je iz Peći. Šta se desilo toj porodici 14. decembra 1998. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja tu porodicu poznajem dobro, čak je porodica Trifović po nekoj vezi kumovska, jer je kum jednog mog rođaka, a drugo, to je velika porodica, četiri brata su radila kod mene na železnici čiji sam ja bio rukovodilac. Ne poznajem dečake koji su poginuli, ali poznajem, gledao sam oca ovoga dečaka, Trifovića Dragana, a koji se zove Vojin, a to je unuk Dušana Trifovića. Tragedija koja se dogodila, prema onome šta sam ja čuo, jer sam izjavio saučešće, nisam mogo da idem na sahranu, jer je bila blokada svih puteva. Moralo se ići preko Kosovske Mitrovice (Mitrovice), Crne Gore i Rožaja koji je izašao na sahranu, a zvaničnici su išli helikopterom Priština (Prishtine) - Peć. Prema onome šta su meni rekli i ono šta sam ja čuo i saznao od prijatelja, rođaka mojih

koji su bili na toj sahrani i drugih, to je takva tuga i žalost i tragedija, da po žalosti za pokošenom mladošću ona se graniči sa streljanjem đaka u Kragujevcu 1941. godine od strane Nemaca, ali ne po svojoj masovnosti.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Baleviću, recite nam šta im se dogodilo. Šta se dogodilo tim mladićima?

SVEDOK BALEVIĆ: Oni su od strane terorista pokošeni u kafiću "Panda", a dok su sedeli u kafiću, unutra i zabavljali se. Ušla je banda, njih nekoliko, četiri, pet po onome šta sam ja znao i prosto ih pokosila tako da su sva tela bila unakažena, izrešetana i pobijena u kafiću "Panda". Tu je interesanto istaći da je ubijen student Ivan Radović, čiji je otac naknadno, Bogdan Radović, kidnapovan. Ne zna se njegova sudbina, a stric Miloš Radović iz Vitomirice (Vitomirice) u svojoj kući ubijen, jer nije hteo da napusti svoju kuću, da se iseli u ubijen je zato što je Srbin. Znači to je upad terorista u kafiću "Panda", gde su njih sedam pokošeni vatrenim oružjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baleviću, neposredno ste videli i posledice zločina u kafiću "Galerija" u Prištini. Šta o tome znate?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Tih zločina na teritoriji Prištine je bilo mnogo više. To je jedan kafić koji se nalazi u centru grada, blizu zgrade "Elektoprivrede". Tamo je takođe teroristička grupa ušla i rafalnom vatrom ranila sedam mladića. Ja sam došao sutra dan, jer tog po noći nisam mogao niti sam smeo, jer mi pretila opasnost za bezbednost. I video sam, tamo su bile lokeve krvi, razbacana, polomljena stakla, stolarija, jedan užas prosto koji se ne može opisati kako je izgledao taj lokal posle tog terorističkog napada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baleviću, opisali ste sada, dali ste par informacija o dva napada na objekte čiji su vlasnici bili Srbi i žrtve Srbi. Da li se sećate nekog napada na neki objekta čiji je vlasnik bio Albanac?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da, gospodine predsedniče. Piljarnica u vlasništvu Envera Šalje (Enver Shala) u naselju Ulpijana (Ulpijana) kod nove pijace, preko puta pošte je 6. februara 1999. godine dignuta sa jakim eksplozijom u vazduh, tako da je poginuo Enver Šalja, vlasnik te radnje i dva radnika koja su radila sa njim. Koliko je bila snažna detonacija, polomljena su stakla na pošti koja je daleko oko 100 metara od te prodavnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Receti vi, gospodine Baleviću, kako su na vas, kada kažem "vas" mislim, pre svega, na Srbe i Crnogorce na Kosovu i Metohiji, delovala saznanja o zločinima u selu Klečka (Klecke), u selu Glođane (Glllogjan) kod Dečana (Decane) nedaleko od rudnika boksita, Volujak (Vulljake) blizu izvora reke Miruša (Mirushe)?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Pa to su najveća tri stratišta o kojima ste vi govorili, na Kosovu i Metohiji. Klečka je bilo delovalo tako da je to pospešilo i ubrzalo iseljavanje Srba i Crnogoraca i nealbanaca koji su bili lojalni državi Srbiji, koji su imali dobre međuljudske odnose sa Srbima, oni su nastavili sa iseljavanjem. Bezbednost maksimalno do kraja ugrožena, tako da nikakve sigurnosti nije postajalo, bez obzira koja vlast bila tamo. Klečka je bila, što se da videti iz dokumentacije, jedno čvrsto terorističko uporište, gde je bilo, po informacijama zvaničnika iz SUP-a Prištine, bilo je oko 150 terorista. Tu je ubijeno 22 Srbina, a redosled ubistava je bio: oni su imali tamo magacin, zatvor. Imali su pistu za postrojanje i krematorijum, takve vrste prvi u Evropi (Europe) posle Drugog svetskog rata. Verovatno istorija više niće ni zabeležeti, sigurno neće dozvoliti međunarodna zajednica. Oni su prvo mučeni, pa su ubijani, zatim vezani žicom, odvlačine u krematorijum, Klečka. Sva te tela nisu izgorela, da li zbog nedovoljnog prostora ili neusklađene temperature, tako da je deo tela, neizgorelih, nađen zakopan blizu tog krematorijama sa vezanim rukama i nogama žicom i to je potvrda u koju su se uverili i međunarodni novinari, a tu je i značajna izjava portparola SUP-a Prištine Božidara Filića. Drugo stratište po zlu za srpski narod i nealbance, jer je tu poginu-

lo dosta nealbanaca, je Glođane. To je na prostoru između Dečana i Đakovice. Tamo je nađeno oko 40 mrtvih, 20 je zakopano neidentifikovano, 12 je identifikovano. Nikad neće biti otkrivene tajne Radonjićkog jezera (Liqeni i Radoniqit) i koliko ima još u jezeru. Tamo je bilo i mladeži od osam godina, pa naviše i tvrdi se ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, prekidam samo na trenutak. Ja nemam nikakvu predstavu koji su izvori informacija za sav ovaj materijal. Ja neću da budem u stanju da sve to obradim u unakrsnom ispitavanju, u svakom slučaju to nije relevantno. Ja se ne protivim tome da svedok da ovaj iskaz, ali želo sam da dam do znanja kakav je naš stav o tome.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Naj. Gospodine Milševiću, ja sam nisam zaustavio svedoka, ali sam jasno dao do znanja da ne volim duge odgovore. Vi treba svedoku da postavite određeno pitanje. Na primer, mogli ste da ga pitate o drugom stratištu. Molim vas da na neki način završite vaš odgovor što je moguće ranije, gospodine Baleviću, a nakon toga će vam biti postavljeno drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baleviću, završite to o drugom stratištu. Rekli ste sad nekoliko desetina ljudi je tu pobijeno. Ko su bili ti ljudi? Šta imate od podataka koji se tiču ljudi koji su tu nastradali?

SVEDOK BALEVIĆ: Gospodine Robinson, ja nisam ovde došao da vam pričam, niti mi je to želja, ali ako se detaljnije ne ispriča, da nećete shvatiti šta to stratište znači za Srbe.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Baleviću, ja sam vas zaustavio. Vi treba da sledite moja upustva i treba da date iskaz u skladu sa tim upustvima. Tu se radi o načinu izlaganja dokaza, a ne o sadržaju iskaza. Ja ne volim duge, neprekinute narativne odgovore zato što je mnogo lakše da se razume materija o kojoj se govori kada se

postavljaju kratka pitanja i daju kratki odgovori. Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baleviću, koliko je ljudi stradalo na tom drugo stratištu? Govorite o selu Glođane.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Oko 40 ljudi, što je utvrđeno. Tvrdi se da ima još šest grobnica koje nisu otkrivene. Među njima ima i Albanaca. 12 je sahranjeno, identifikovano kod Đakovice, a 20 nije identifikovano. To je potvrda, zvanična, Dragutina Damovića, načelnika SUP-a iz Đakovice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta je sa ovim trećim stratištem koje ste pomenuli? Samo kratko, molim vas.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Treće je rudnik, rudnik olova (Pb) i boksita, gde je pronađeno pet mrtvih, ima ih više, ali oni drugi nisu otkriveni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baleviću, vi ste iz Kosova Polja (Fushe Kosove). Recite šta se desilo sa potpredsednikom Skupštine Opštine Kosovo Poljem, Zvonkom Bojanićem 18. decembra 1998. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Potpredsednik Zvonko Bojanić je ubijen, kidnapovan 17., ubijen 18. decembra 1998. godine na jedan zločinački način. Teroristi su upali u njegovu kuću, njega izveli, brata vezali, kumu koja je tu bila zatečena, zatvorili. Njega su odveli u "Mercedes" (Mercedes). Opljačkali su nakit, zlato i sve šta je to moglo da se opljačka i odveli ga u pravcu Lapušnika (Llapushnik), ali pošto se on, po izveštajima istražnih organa ... Ubili su ga kod Careve česme i tu je nađeno mrtvo telo, unakaženo, da ga rođena majka nije mogla prepoznati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate saznanja o reakcijama naših snaga bezbednosti na ove terorističke napade? Govorim samo o vašim ličnim saznanjima.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Moja lična saznanja da su naše snage, mislim na državne snage Srbije, da su one odgovarale na napade. Ja sam lično obilazio naše baze koju se bile u Lapušniku, Orlate (Arlat), Crni Lug (Carralluke), Mališevo (Malisheve) i Podgrađe (Pogragje). Imam dokaza kod koga sam bio i tako dalje. I oni su me ubedili i uverili da oni tu drže red i čekaju ako budu napadnuti. Potvrđiću da je na železničkom putnom prevozu, da je 23. maja 1993. godine ubijeno iz klasične zasede dva policajca, a ranjeno pet, a 28. februara 1998. godine u selo Likošane (Likoshan) ubijeno četiri policajca, ranjeno dva iz zasede. To potvrđuje da su vršena ubijanja iz zasede, a da su naši organi, mislim na državne organe, odgovarali vatrom kada je bilo potrebno. Dodaću još nešto, kada je ubijen Zvonko Bojanić, to sam zaboravio, oprostite, opkoljeno je selo Vasiljevo (Vasileve) da bi se uhvatio terorista i tu je bio komandant koji ima svoj nadimak "Sultan" (Šulejman Selimi). Držato je u opsadi, ali je naređeno povlačenje snaga, da se tamo ne napadne, da ne bi bili ugroženi građani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, kakvo je bilo ponašanje, samo da ispravim jednu stvar prethodno ... 23. maja 1993. godine, pretpostavljam da treba da bude 1998. godine, je li tako? Na putnom prelazu ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: 23. maja 1993. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovo drugo je 1998. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Tako je, ovo drugo je 1998. godine. To su različiti periodi. Ja sam samo naveo kakva su to ubistva bila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, šta ste vi lično i prema saznanjima do kojih ste dolazili, znali o ponašanju naše vojske i naše policije, naših snaga bezbednosti prema civilnom stanovništvu?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Prema mojim saznanjima i prema onome šta sam ja video i u što sam se uverio, naše snage nisu nikada pokušale da ugroze stanovništvo albanske nacionalnosti, sem što je bilo onda kada su bili napadnuti iz zaseda ili snajperskog oružija,

odgovorili vatrom na vatru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Baleviću, molim vas precizno da odgovorite na moje pitanje. Ja vas nisam pitao kako su reagovali prema teroristima, kada su oni pucali na njih, već pitam kakav je bio odnos prema civilnom stanovništvu? Dakle ne onima koji pucaju na njih.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Štitili su, gospodine predsedniče, štitili su podjednako albanski narod, kao i srpski i crnogorski, bez ikakvih razlika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste bili na jednom od sastanaka po funkciji koju ste vršili tada u Prištini, u vreme eskalacije terorizma na kome su prisustvovali, dakle na tom sastanku i visoki državni i partijski funkcioneri iz Beograda. Preklično najviši državni i partijski funkcioneri su tada došli iz Beograda. Šta je, prema vašim saznanjima, u pogledu mera protiv terorizma rečeno na tom sastanku Pokrajinskog odbora na kome ste vi učestvovali?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To je bio prošireni sastanak Pokrajinskog odbora sa područija Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad je bio taj sastanak?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam registrovao datum. Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otprilike?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Otprilike pred početak rata. Krajem, negde, 1998. godine, tu. Datum nisam preciziro, ne bih smeo da tvrdim kad je. Bilo je više takvih sastanaka, ali je to bio zadnji, znači da je to kraj 1998. godine. Na tom sastanku se, između ostalog i zahtevalo, na kome je prisustvovao Milomir Minić, Gorica Gajević, Tomić Dragan, Šainović i tako dalje, ne sećam se drugih, zahtevana je likvidacija, od strane državnog vrha, likvidacija albanskog terorizma. I ne samo na tom sastanku, vi ste dobili zvanično pismo sa sahrane mladića u Peći, njih šest, od žena Peći, da se stane

na kraj i da se likvidira albanski terorizam. Vi ste dobili zvanično pismo, kao predsednik, opštine Klina (Kline) i Opštinskog odbora Klina da se stane na put i da se uništi terorizam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To razumem. Gospodine Baleviću, kakav je odnos bio prema građanima Kosova i Metohija, kada kažem "građanima" mislim i na Srbe i na Albance i na Crnogorce i na Turke i na sve, kakav je odnos bio državnih predstavnika, državnog rukovodstva i pokrajinskog rukovodstva tu gde ste vi učestovali?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Vezano za ovo pitanje koje ste postavili i odgovore koje smo mi dobijali, odgovoreno je da će se ići na političko rešenje krize na Kosovu i Metohiji, da se ne sme ići i ne može ići frontalni napad, jer bi se ugrozili građani, nedužni, a pošto su teroristi uzimali njih kao štit. To je bio odgovor i zbog toga je čak srpski narod bio i ogorčen, zašto se nije blagovremeno likvidiralo pitanje terorizma na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta možete da kažete o toj toliko puta čuvenoj, navodnoj humanitarnoj katastrofi i etničkom čišćenju Albanca na Kosovu i Metohiji? Kakva su vaša saznanja u vezi sa tim?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Moja lična saznanja, ja govorim o Prištini i tako dalje, a reći ću i nešto šire, moja lična saznanja da je etničko čišćenje na Kosovu i Metohiji bilo čišćenje Srba i Crnogoraca i to ih je pratio ceo XX vek. Kolona Albanaca koje sam ja sretao u Prištini su bile takve da i nisu ličile da su to izbegličke kolone, jer su oni išli sa nekim malim ručnim prtljagom, mirno u povorci, do železničke stanice, do autobuske stanice, bez ikakvih prevoznih sredstva, bez zaprega, bez najlona, onako kako su bile srpske kolone, tako da mi je to ličilo više na režirene kolone za izbeglištvo. Razgovarao sam sa mnogim Albancima, čak sam neke ubeđivao da se vrate. Nisam uspeo, ali odgovor sam dobijo da "mi moramo da idemo", nikakav konkretni drugi odgovor nije bilo. Prema tome, etničkog čišćenja Albanaca, niti bilo kakve politike u

tom pravcu, po mom saznanju nije bilo. Ja mogu da potvrdim i podatak ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ne znam o kom podatku govorite. Ne znam na koj podatak mislite.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Evo, reći ću kratko. Priština je imala pre rata 240.000 stanovnika, od toga 44.000 Srba i Crnogoraca. Danas Priština ima preko 500.000, od toga 120 Srba. Ko je ovde etnički očišćen? Vidi se da su Srbi etnički očišćeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Baleviću, iz podataka koje ja imam vidim da ste vi lično na železničkoj stanici u Prištini, između 25 i 30. aprila 1999. godine brinuli ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću ...

prevodioci: Sudija nije uključio mikrofona.

SUDIJA ROBINSON: Izvinjavam se. U transkriptu se ne vidi šta je svedok rekao, koji broj stanovnika, Srba, je tamo živeo pre sukoba.

SVEDOK BALEVIĆ: Da, oko 44.000. Ja se izvinjavam.

SUDIJA ROBINSON: Da, 44.000, to nije bilo u zapisniku.

SVEDOK BALEVIĆ: Oprostite, gospodine Robinson. Oprostite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije vaša greška, gospodine Baleviću. Jednostavno stengraf nije uhvatio. Vi ste rekli tu cifru. Dakle ispričajte o tome šta se dešavala na železničkoj stanici u Prištini između 25. i 30. aprila 1999. godine.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Tamo je bilo nekoliko stotina Albanaca, nismo ih brojili. Ja sam obavešten od referenta štaba, jer sam ja bio predsednik štaba za prihvatanje izbeglica iz Republike Srpske Krajine, Dragana Prelevića, da ima nešto, jer je naš magacin bio

blizu same železničke stanice, hrane za izbeglice iz Republike Srpske Krajine, da ima nekoliko stotina Albanca na železničkoj stanici, žena i dece. Ja sam mu naredio da iz magacina, gde je bila hrana za izbeglice, odnese potrebnu količinu hrane, hleba, konzervi, keksa, mleka i podeli Albancima. On je to uradio i tri dana je tamo nosio, dok su oni stajali, ne znam kud su dalje otišli. I on je nosio tu hranu. Na moje pitanje da li primaju hranu, uglavnom jedna apsolutna većina da, a neki su to odbijali, ali je primetio da su uzimali od onih drugih, tako da smo mi pomogli te izbeglice, odnosno Albance koji su se našli na železničkoj stanici u Prištini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tada kada ste brinuli o toj grupi Albanaca na železničkoj stanici u Prištini. Da li ih je neko prisiljavao da se ukrcajaju u voz, da idu iz Prištine? Da li je tu bilo neke policije koja je vršila neki pritisak na njih?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Na te Albance koji su bili na železničkoj stanici u Prištini, nije vršen nikakav pritisak. Ja sam pitao da li je neko njih tu doterao, da li ima milicije, nema. I nikakav pritisak nije bio. Ja ću vam reći još nešto, a koje tvrdim da će biti interesantno. Ja sam bio član Upravnog odbora "Kosmet-tursa", Priština, a koji je bio prevoznik na Kosovu i Metohiji, ali je izgubio prevoz za inostranstvo. I Ivan Ivančević, direktor, me je pozvao jednog dana, u tim danima kada su se te kolone kretale, kaže "kod mene dolaze Albanci, traže autobuse za Skoplje i Prizren (Prizren), verovatno za Albaniju (Albania)". Ja sam njemu odgovorio "Ivančeviću, nemoj da budeš ti i ja faktor pospešivanja iseljavanja Albanaca." On je drugi dan zvao, "oni su uporni i traže i hoće da plate". Ja sam mu ponovo odgovorio, to što sam mu prvi put odgovorio, a u kancelariji sam se posle toga našao, njegovoj, jer je bio Albanac jedan referent Čoča (Coca) se zvao, da sam isto ovo rekao i izašao i rekao sam na kraju, "radite šta hoćete, ja vam savetujem da to tako uradite kako sam vam rekao". To će potvrditi Ivančević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vi imate ikakva saznanja da je neko isterivao Albance sa Kosova i Metohije i slao ih u

Makedoniju? Vi ste rukovodili, svojevremeno, železničkim saobraćajem na Kosovu. Bili ste na funkciji na Kosovu. Da li je, dakle, u to vreme NATO agresije, bombardovanja, neko slao Albance u Makedoniju i u Albaniju?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja takvih informacija, saznanja i uvida nemam. U mojoj zgradi gde sam ja stanovao, bilo je četiri Albanaca i tri Srbina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li hoćete da kažete četiri albanske porodice i tri srpske porodice?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Oprostite, četiri albanske i tri srpske porodice. Ja sam se ... Tri porodice su otišle nekud, ali su se vratile istog dana kada je bombardovana naša zemlja. To znači da su bili negde blizu, tu, nisu bili daleko. Ja sam, kao njihov komšija, zaštitio njihove stanove, jer je bilo srpskih bandita, kriminalaca koji su radili ono šta nije dozvoljeno, da bi, na žalost, oni moj stan uništili, opljačkali i demolirali. Tako su mi odužili, ali ne svi, nego njih dvojica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, gospodine ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: I ja nemam informacija o pritisku od strane policije ili bilo koga za njihovo iseljavanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se dešavalo posle dolaska međunarodnih snaga na Kosovo i Metohiju? Koliko ste vi još ostali tamo?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam ostao do 26. juna na Kosovu i Metohiji. I po dolasku snaga KFOR-a (Kosovo Force), mi Srbi i Crnogorci i Albanci, sem terorista, smo očekivali da će snage KFOR-a da ozbebede mir, slobodu čitavom tom stanovništvu toga područja. Te snage su sa velikom pompom, cvećem, zastavama dočekani. Nemam protiv toga ništa što su tako dočekani, ali nam je to bila nekakva lozinka da se neće dobro završiti. Na žalost, kad su te snage došle, nastalo je ponovno iseljavanje i teror nad Srbima i Crnogorcima u prisustvu tih snaga. Tu imam i dosta dokaza koje ću vam reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šta želite u vezi sa tim još da kažete? Samo vrlo kratko, molim vas, pošto želim da što pre ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Onog momenta kada su ušle snage, ne sećam se tačnog datuma, ja mislim da je to bio 10, ali ne sećam se tačno kada su one ušle, nastalo je iseljavanje Srba i Crnogoraca sa područja prizrenskog kraja, Suve Reke (Suhareke), jer su tamo prvo povučene naše snage i došle snage KFOR-a po onome šta sam ja reka. Prema tome, nastavljeno je iseljavanje Srba i Crnogoraca posle njihovog dolaska. Ako mi dozvolite, ja mogu da kažem o tom iseljavanju nekoliko reči više nego što treba. Ali je nastavljeno sa iseljavanjem.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Baleviću, kada su stigle snage KFOR-a, Srbi i Crnogorci su nastavili da napuštaju područje Prizrena, jer su vaše snage morale da se povuku, a preuzele su snage KFOR-a. Nije mi baš jasno zašto su Srbi morali da odu: zbog toga što su snage KFOR-a preuzele, a vaše snage napustile područje? Da li možete to da nam objasnite?

SVEDOK BALEVIĆ: Gospodine Robinson, naše snage su napustile 26. juna, policija i vojska se vratila u matične garnizone. Oprostite, posle sporazuma, a napustile su krajem juna. Zato što snage KFOR-a nise zaštitile od terorizma, paljenje, iseljavanje Srba i Crnogoraca, već je ono i dalje nastavljeno. Eto, to je razlika između onog perida kada su naše snage napustile, a snage KFOR-a došle na lice mesta. Tako da Srbi i Crnogorci nisu imali zaštitu, jer su izgleda prema informacijama i ono šta se tada čulo, snage KFOR-a bile predodređene da štite Albance, a mi smo očekivali da oni treba da štite i Srbe i Crnogorce i Albance, tako da Srbi nisu bilu zaštićeni, već je nastavljen proces iseljavanja, terora, ubistava i paljenja kuća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, dobro recite mi, gospodine Baleviću, albanski teroristi UČK nastavili su da haraju na očigled KFOR-a?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nesmanjenom žestinom, onako kako je bilo pre KFOR-a, pa čak i više.

TUŽILAC NAJS: Radi se o karakterizaciji koju optuženi ne bi trebalo da koristi prilikom ispitivanja. Radi se o komentaru.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću, vi ste izneli nešto u vidu komentara. Nastavite sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Došle su snage KFOR-a, otkud te snage UČK-a kada su došle snage KFOR-a?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Otkud one: nisu bile likvidirane. One su ostale i dalje, prema tome niko ih nije likvidirao i ostale su.

SUDIJA ROBINSON: Nemamo prevod. Sada čujem engleski prevod. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde vi sada živite, gospodine Baleviću?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja živim sada u Kruševcu. Raseljeno lice, izbeglica sa Kosova. Još 12 porodica Balević sa preko 60 članova je napustilo to područje, živimo u Kruševcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gde vam žive članovi porodice?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Članovi porodice su rastureni od juga Srbije, pa do Banata, Beograda i Niša.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste ostavili na Kosovu i Metohiji? Kad kažem "vi", ne mislim samo na vas lično, nego i na članove vaše porodice.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Pa sve, članovi moje porodice su ostavili stanove. Ja sam otuđio moj stan. Prodao ga pošto-zašto, jer je bio demoliran, uništen, jer nisam mogao da živim, a ovi drugi su ostavili stanove. U stanu ćerke živi Albanac koji neće da napusti. Ovim drugim mojim je uništeno sve, srađeno sa zemljom. Naročito

porodice Milorada, Rada i Obrada u Pograđu. Ostali su grobovi mojih roditelja, stričeva, braće. Ostala je moja mladost, jer sam se ja na Kosovu podigao. Ostalo je sve ono šta sam stvarao i radio, tamo gde sam živio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, pošto ste vi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, neka nam svedok kaže kada je tačno otišao sa Kosova?

SVEDOK BALEVIĆ: 26. juna 1999. godine. Prethodno sam iz Prištine otišao 19., pobjegao u Kosovo Polje kod ćerke, jer mi je Šiptar, čiju sam ja radnju sačuvao, Fadilj Išljami (Fadil Ishlami), prodavnicu, selo Miloševo (Milosheve), opština Obilić (Obiliq), na "besu" (besa), besa je albanska riječ, preko mog sina tražio ključ od stana, da mi sačuva stan. Ja sam poštovo tu besu, a sačuvao sam njegovu radnju, da mu se ne opljačka. Na žalost on je sve moje stvari i to što je bilo uništio i odneo. Čak je i porodične slike uništio, pred vrata da bi dokazao koliko je lojalan terorizmu, a ne komšijskim odnosima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kroz te decenije vašeg života, društvene aktivnosti na Kosovu, kakvi su bili vaši odnosi sa Albancima, sa vašim komšijama, sa Albancima s kojima ste radili, s kojima ste komunicirali u svakodnevnom životu, kakvi su bili vaši odnosi sa njima?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja tvrdim, sem zlonamernosti nećete naći Albanca koji će dati negativnu ocenu o mom ponašanju za zajednički život, za međuljudske odnose, za komšiluk, ne samo moje, nego i moje porodice i šire rodbine i ti odnosi, što se toga tiče, sa moje strane, ali je imalo itekako dobrih odnosa i sa suprotne strane. Međutim, kasnije kada je nastao terorizam, kada su nastali zahtevi za nezavisnost Kosova, za republiku, to je totalno poremećeno, da su to postali odnosi koji su bili neodrživi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, kako su vaši, vi ste imali među Albancima prijatelje, da ili ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imali ste, dakle?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Imao sam veliki broj prijatelja Albanaca. I oni su osuđivali, ali ne javno, neki čak jesu i javno, ja mogu da nabrojim koji su to govorili. Mislim da to nema potrebe da ovde iznosim zbog njihove bezbednosti i tako dalje. Oni su osuđivali tako ponašanje, ali su morali da se pokoravaju naredbama njihovih vođa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pošte ste imali prijatelja Albanaca, kako su vaši prijatelji, da li imate kakva saznanja o tome kako su vaši prijatelji Albanci reagovali na činjenicu da ste morali da se iselite sa Kosova?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Pa reagovali su, tako, "Mitre, ti su dobar komšija, dobar prijatelj, dobar čovek, ali ti si Srbin i ti moraš da ideš sa Kosova i Metohije". I dosta mi je toga pripisano zato što sam predsedavao skupu građana u Kosovu Polju, a pre svega zbog toga što sam Srbin, odnosno Crnogorac. Dobro, eajde to je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je to, kada ste napustili 26. juna 1999. godine, je li to bio prvi put da ste morali da se iseljavate sa Kosova i Metohije?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Dozvolite, gospodine predsedniče, samo da kažem. Po dolasku KFOR-a, nisam istakao, sasvim kratko, iseljavanje Srba i Crnogoraca išlo u šest pravaca. To su bile reke, kolone iseljavanja iz Peći prema Crnoj Gori, iz Kline prema Mitrovici, kosovsko pomoravlje prema Bujanovcu, iz Prizrena prema Mitrovici, iz Kosova Polja prema Merdaru i Nišu, da su to ogromne kolone, a to moram da istaknem, to je bilo posle dolaska KFOR-a. A ponovite pitanje koje ste hteli, oprostite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste se iselili 26. juna 1999. godine. Da li je to bio prvi put da ste morali da se iselite sa Kosova i Metohije?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Na žalost, to je za mene drugi put. 1941. godine živeo sam u selu Budisavci (Budisallc), opština Peć, Klina sadašnja, kada mi je sve spaljeno, uništeno. Ja sam sa porodicom morao da se selim u Peć, ali sam stigao, radi lične bezbednosti, do godura Albanije, tamo sam bio na radu. Stigao sam u zatvor u Đakovicu, bio sam uhapšene od "SS" trupa i nekakve Skender-beg divizije (SS divizioni "Skenderbeu").

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ste imali godina?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam imao tada 13 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možete li da napravite poređenje između onih kojih su vas proterivali 1941. godine i ovih koji su vas proterivali 1999. godine, a u pogledu sredstava, načina ponašanja, delovanja?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: U prvom naletu 1941. godine, onda kada su došli talijanske, nemačke i druge okupacione trupe tada na teritoriju Kosova i Metohije, u prvom naletu je bilo paljenje, bilo je i ubistava, pljačke, proterivanja, bilo je i silovanja, ali sporadično, ali po metodu i brutalnošću se razlikuje u odnosu na teror koji je vršen nad Srbima i Crnogorcima u ovom drugom periodu, jer ovo je bio i masovniji i žešći i teži i svirepiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ćete se vratiti na Kosovo i Metohiju?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja ću se vratiti. I ne samo ja, nego i sve moje porodice i svi Srbi i Crnogorci, kad se tamo uspostavi vlast države Srbije. Kada se obezbedi mir i život zajednički, ravnopravni, za sve građane koji tamo žive, jer to Rezolucija 1244 (UN Security Council Resolution 1244), na žalost nije uspela da uradi. I mislim da ta rezolucija, treba da bude rezolucija uokvirena crnim slovima za Srbe i Crnogorce na Kosovu i Metohiji. Prema tome, vratiću se, ne

samo ja, nego svi Srbi i Crnogorci, ali kada budu uspostavljena vlast koja će da obezbedi red i mir.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Baleviću. Nemam više pitanja, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Izvolite, gospodine Najs.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, ukratko ću se osvrnuti na ono šta ste vi rekli o ljudima koje ste lično poznavali. Vi ste tokom ovih nekoliko dana koliko ste svedočili bili veoma kritički nastrojeni prema kosovskim Albancima. Da li može tako da se kaže?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne, tako se ne može reći. To je vaša konstatacija koju ja ne prihvatam. Ja sam bio kritičan prema teroristima albanske narodnosti, inače ne prema albanskoj naciji, jer sa albanskom nacijom to nisam povezao, jer sa albanskom nacijom srpski narod može da živi i da nastavi zajednički život. Prema tome, vaša konstatacija nije tačna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Mislim da do sada niste rekli ništa ili skoro ništa kritično o ponašanju Srba, bilo pojedinačnih Srba ili uopšteno. Recite nam, da li je to jedan pošten prikaz čitave te situacije sudijama?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li prihvatate da na području gde ste vi živeli, da su Srbi počinili neka zlodela? Neću da koristim reč "zločini", ali recimo da su počinili neka zlodela ili da su učinili nešto na račun kosvoskih Albanaca ili smatrate da ne snose nikakvu krivicu ni za šta?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da, bilo je Srba, ali to, na žalost, nisu Srbi. To su bile srpske siledžije, srpski banditi, srpsku kriminalci, srpske pijanice i srpska banda koja je učinila nedela koji ne pripadaju srpskom narodu. Bilo je paljenje albanskih kuća, bilo je pljački albanskih prodavnica. Recimo jedna ulica u Prištini koja ima nadimak "Gradić Pejton", tu je čak izgorelo nekoliko srpskih, pored albanskih, bilo je zapaljeno dosta albanskih radnji. U mom naselju Dardanija (Dardanija) gde sam ja bio, takođe su opljačkane neke radnje. Ja sam pokušao da odbranim u toku dana, jednu radnju, ali umalo da nisam izgubio glavu, tako da je bilo i mi smo to osudili, srpski narod i bilo je hapšenja od strane organa MUP-a, to će posvedočiti ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Da li prihvatate da su Srbi ubijali Albance, da je bilo slučajeva ubijanja?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Takvi mi slučajevi nisu poznati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SUDIJA BONOMI: Hteo bih da postavim jedno pitanje. Gospodine Baleviću, kada kažete da će da bude svedočenja o tome, dakle o hapšenju od strane MUP-a, šta ste time hteli da kažete?

SVEDOK BALEVIĆ: Pa verovatno će ovde biti svedoka koji će potvrditi koliko je postupaka pokrenuto protiv onih koji su rušili, palili i pljačkali albanske radnje. Verovatno će doći neko od svedoka, a i statistika će potvrditi koliko je bilo zatvorenih u SUP-u i koliko je bilo podognutih optužbi. Ja mogu da se pozovem na načelnika SUP-a tadašnjeg ...

SUDIJA BONOMI: Očigledno da vi imate neka saznanja o pripremi ovog Predmeta i o dokazima, odnosno o svedočenjima koja će da uslede, je li tako?

SVEDOK BALEVIĆ: Ne, ja samo pretpostavljam da ja nisam poslednji svedok koji će svedočiti o Kosovu i Metohiji u odbrani predsednika Miloševića, nego će biti svedoka koji će to da potvrde.

SUDIJA BONOMI: To sam spomenuo budući da sam primetio da ste dosta vremena proveli čitajući iz nekih papira koji se nalaze pred vama, pa me zanima da li postoje neki dokumenti iz kojih vi čitate?

SVEDOK BALEVIĆ: Dokumenti koje ste vi prihvatili kao dokaz, ne znam da li su prevedeni, a pitanje je hoćete li iz tih dokumenta, to piše sve šta sam ja rekao, ja sam se uglavnom ogradio na Prištinu. I taj dokumenat je u prilogu, koliko ja znam, ovde i deo je preveden, ne ne znam, nego tvrdim. A hoćete li vrednovati moju izjavu ili nećete, to zavisi od vaše volje.

SUDIJA BONOMI: Da li ja grešim kada mislim da vi pred sobom imate neke beleške rukom napisane na koje se oslanjete i to dosta njih? Dakle ne mislim na taj dokument, nego neki drugi papiri koji se nalaze sada pred vama.

SVEDOK BALEVIĆ: To su beleške iz ovoga dokumenta, iz ovog "Besane noći" koji ste vi dobili iz "Majka zemlja, Srbija", koju ste vi dobio, ali ja bih trebao da prevrćem cele ove stranice, samo sam to pripremio da bih mogao brže i lakše da odgovoram na vaša pitanja i na pitanja optuženog.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ono šta sudiju zanima je da li ovi dokumenti koji se nalaze sa vaše leve strane, da li su to dokumenti iz kojih ste čitali. Da ili ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, znači. Recite nam kada ste načinili te beleške?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Te beleške sam sačinio posle pitanja koja su ovde postavljena otpočetak i kada sam saznao da su ova dokumenta prihvaćena pred ovim sudom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ove beleške koje se nalaze pred vama, te beleške odražavaju ono uopšteno svedočenje o patnjama kosovskih Albanaca, o čemu ste danas svedočili uopšteno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rekao o patnjama Srba i Crnogoraca, a ne kosovskih Albanaca. Vi ste to zamenili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, upravo tako. Moja greška, hvala vam što ste me ispravili. Da li ste bili u prilici da se koristite tim beleškama kada ste uopšteno govorili o patnjama i o stradanju Srba i Crnogoraca?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne, to sam znao napamet i ne trebaju mi beleške. Samo sam morao da registrujem datume, jer se datumi često zamene i brojke, inače znam napamet, sećam se vrlo dobro, ali datumi, brojke se ne mogu pamtit, verovatno i vi to ne možete pamtit.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinjavam se što nisam ranije upozorio Pretresno veće na čitanje nekih dokumenata. Nisam imao priliku o tome jutros da razmislim.

SUDIJA ROBINSON: Da li sam ja dobro shvatio: da li su te beleške napisane tokom ove pauze u vašem svedočenju, nakon poslednjeg puta kada ste bili u ovoj sudnici?

SVEDOK BALEVIĆ: Da. Molim vas, ja moram da vam odgovorim, jer imam zaključak da gospodin Najs postavlja i neka pitanja provokativno. U vašem uputstvu svedočenja, govori ovde, koga ste vi izdali, na strani 8, tačka 1, pod (B), dozvolite mi da pročitam: "Svedok je fizički prisutan u sudnici i reći će sudijama šta je čuo ili video ili šta zna o optuženom ili o drugim događaju u vezi sa kojim se ispituje". Ja sam poštovo ovo i na osnovu ovog ja imam pravo da svedočim

šta sam čuo, šta sam video i šta znam, dok mi ne pobijete ovo uputstvo.

SUDIJA ROBINSON: Ako vi čitate iz beleški, Pretresno veće to mora da zna. Gospodin Milošević to zna. Mi onda moramo da odredimo koju ćemo težinu da pridamo vašem iskazu, imajući u vidu da ste čitali iz beleški.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Baleviću, razlog zbog kog sa ja to spomenuo, prvog dana kada ste vi svedočili, to je bio 25. januar, primetio sam da niste podigli pogled kada bi vam se postavilo pitanje i kada biste odgovarali. I ja sam opet danas primetio da vi takođe ne podižete pogled, osim sada u nekoliko poslednjih minuta. Prema tome, mislim da je svakom sudiji puno lakše da proceni svedoka ukoliko može da ima neku vrstu direktnog kontakta oči u oči, ili neku reakciju svedoka tokom svedočenja. Međutim, na žalost, najveći deo vašeg iskaza je bila monotona recitacija sadržaja dokumenata koje imate pred vama. Naravno, vi morate da imate priliku da to komentarišete, jer će to uticati na moju procenu celog vašeg iskaza.

SVEDOK BALEVIĆ: Molim vas, gospodine Bonomi (Bonomy), šta je ovde kod vas pitanje? Šta je konstatacija? Šta je komentar? Razdvojte mi to. Ako se radi o mom ponošanju, maniru kako gledam, to je moje pravo, ali ja ne znam za vaše konstatacije, da li su povoljni svedoci koji vas gledaju u oči ili oni koji vas ne gledaju?

SUDIJA BONOMI: Ja sam samo primetio da vi sada odgovarate osobi koja vam je postavila pitanje. Odgovarali ste direktno gospodinu Najsu i meni. Međutim, primetio sam da ste tokom vašeg prethodnog svedočenja i 25. januara i danas, najeveći deo vremena proveli gledajući u sto pred vama. I onda sam video da vi čitate kada odgovarate. I sada se pitam da li ste vi čitali iz beležaka i kada ste odgovarali i 25. januara?

SVEDOK BALEVIĆ: Jesam.

SUDIJA BONOMI: Onda ...

SVEDOK BALEVIĆ: To je samo moj potsetnik, to nije čitanje. A ponavljam, to šta sam čitao kao potsetnik, to stoji u dokumentaciji koja je kod vas priložena. To možete da proverite.

SUDIJA BONOMI: Meni je važno da znam da ste vi to radili, kako bih to kasnije mogao da uključim u moju procenu vašeg iskaza. Molim vas da imate na umu da je razlog zbog kog ste vi gledali prema dole, to je da ste čitali. To može da bude sasvim nešto potpuno nevino ili pak nešto drugo i ja to moram da uzmem u obzira kada budem procenjivao vaš iskaz. Sada sam hteo da vam dam priliku da kažete u kojoj ste se meri vi oslanjali na vaše beleške.

SVEDOK BALEVIĆ: Hvala vam na toj konstataciji. Ja sam gledao dole i kada nisam čitao, ne moram da gledam uvek gore.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jedna stvar koja proizlazi iz ovih pitanja, gospodine Baleviću, u jednom trenutku kada ste govorili o Srbima, optuženi je ispravio vaš odgovor i rekao je da li ste mislili da kažete "četiri srpske porodice"? Vi ste tu ispravku prihvatili. Vi i on govorite na osnovu nekakvog pripremljenog scenarija vašeg svedočenja? Recite mi samo da ili ne.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam intervenciju imao zato što se kaže nekad kod nas, ima, ne znam, tri Srbina, četiri Albanca, a misli se na porodice. A to za vas nije tako razumljivo, pa sam zato zamolio da objasni da je reč o tri srpske i četiri albanske porodice, jer pret-

postavljate valjda da u stambenoj zgradi nisu tri Srbina i četiri Albanca, već tri porodice i četiri porodice, ali vi to ... To je nekomunikativan način izražavanja, prilično, ja sam hteo samo da to bude jasnije. Ništa drugo.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. Gospodine Najs, mislim da možete da nastavite.

SUDIJA BONOMI: Pre toga želim nešto jasno da dam do znanja. Ništa u principu nije loše da neko čita iz ranije pripremljenog scenarija, pogotovo znajući kontekst ovog suđenja. Ja samo kažem to da treba da znam kontekst u kome se to dešava i razmere u kojima se to dešava. Mislim da bi bilo dobro, gospodine Miloševiću, da ubuduće ukoliko svedoci budu čitali iz beležaka, da se to nama na početku svedočenja kaže.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo još jedan dokument ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, ja nisam imao utisak da gospodin Balević odgovara tako što čita. A mislim da i on ako ima neki papir pred sobom, to je preskromno da pokrije njegovo izlaganje. Ja sam shvatio iz ovoga što kaže da je zapisao neke datume, jer on ipak ima 75 godina i ne može da se seti svakog datuma napamet. Zapisao je neke datume, ali on je svedočio o stvarima o kojima zna, a ne o kojima je pročitao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim svedoka da pogleda ovaj dokument, a sudskog poslužitelja molim da stavi englesku verziju na grafoskop. Nećemo dugo da se zadržavamo na ovom dokumentu. Ovo je, znači, dokument koji se zove "O nama", on govori o organizaciji pod imenom "Sloboda", zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ako sada na engleskom pogledamo treću stranu, vidimo da se ovde navode članovi Nacionalnog

komiteta za oslobođenje predsednika Slobodana Miloševića. I tu su takođe označeni i članovi Upravnog odbora. Da li ste vi član Upravnog odbora?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Oprostite, na kojoj strani vi to čitate?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na vašem jeziku to je, čini mi se druga strana. Da, druga strana. Tu vidimo vaše ime. Primetio sam jednu grešku u prevodu.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja prvi put vidim da sam ja član Upravnog odbora. Mislim da to ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne, to tu ne piše. Ovde stoji da su članovi Upravnog odbora označeni crvenim slovima. Naša kopija je crno bela, pa ne vidimo crvena slova, pa vas zato pitam da li ste vi član Upravnog odbora?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja, koliko znam, nisam član Upravnog odbora.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. U redu. A sada da pogledamo drugu stranu na engleskom, a to je, čini mi se, na prvoj stranici na srpskom. Nalazimo, između ostalog, sledeće: "Sloboda, jer je svojim hrabrim i dostojanstvenim držanjem i nepriznavanjem agresorskog Suda, Slobodan Milošević još jednom stao u odbranu naših nacionalnih i državnih interesa, u odbranu slobode svakog od nas, u odbranu slobode svih naroda." Zatim dalje ovde stoji: "Udrženje 'Sloboda', će da okuplja slobodoljubive ljude i rodoljube i organizovati i podsticati i pomagati sve akcije za oslobođenje predsednika Slobodana Miloševića, a takođe za ukidanje haške inkvizicije ... Da li su to i vaši pogledi?"

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Kada sam rekao da nisam član Upravnog odbora, ja nisam odbio da nisam član ovog udruženja, jer to Udruženje "Sloboda" ... Ali sam ja član Socijalističke partije Srbije čiji je predsednik Slobodan Milošević. Ovo šta je napisano u

tom programu, ja taj program, kao član udruženja, podržavam, jer sam bio prisutan kada je usvojen.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. U redu. Znači vi ste sada svedočili pred Sudom koji smatrate agresorskim sudom. Mi treba da znamo da li je to tako.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja to nisam rekao, ni ja taj program nisam pročitao i nisam video gde piše da je to agresorski sud. Ja imam svoje mišljenje o vama, a to mišljenje zadržavam za sebe, a znam da je formiran zbog Jugoslavije, piše ovde u vašem uputstvu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, vi sigurno znate da sudijama u sudnici treba da se obraćate rečima "časni Sude", a ja sam primetio, mislim da su svi primetili, da ste vi sledili primer optuženog i da se sudijama obraćate njihovim imenima, a optuženog ste zvali "gospodine predsedniče". Recite mi samo da li ste spremni da nastavite svoje svedočenje koristeći pravu formu obraćanja sudijama ovog Suda ili ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ovako kako sam koristio i do sada, spreman sam da je koristim i od sada. A to su koristili mnogi svedoci, državnici koji su bili pre mene ovde, oslovljavali su sa "gospodine", a ne časni i uvaženi Sude.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. To je nešto o čemu vi odlučujete. Vratimo se sada na vaš jutrošnji iskaz. Pogledajmo još jedan dokazni predmet, a pre nego što odemo do samog početka, kako bismo hronološki prošli kroz sve. Molim prvo dokazni predmet 106. To je publikacija pod naslovom "Kako viđeno, tako rečeno" (As Seen, As Told), a koju je pripremio OEBS (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe). Molim sudskog poslužitelja da na grafoskop stavi stranu 235, a na strani 350 se nalaze fusnote sa ove stranice. Gospodine Baleviću, ovo je dokazni predmet u ovom Predmetu. To je sažetak svih nalaza OEBS-a u vezi sa Kosovo Poljem. Ja ću sada da pročitam nekoliko pasusa. I želeo bih da nam vi kažete da li je ono šta tu piše tačno. Da li me razumete?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja bih trebao da pročitam sve kako piše ovde, ovde ima mnogo da se čita, a da bih mogao da vam dam odgovor ili mi vi pročitate pošto vi imate više mogućnosti, ali na srpskom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Upravo ću to da učinim, ja ću da pročitam. Leva kolona, pri dnu strane, ovde vidimo, na kraju prvog paragrafa stoji: "U drugoj polovini juna 1998. godine OVK je okupirala rudnik u Velikom Belačevcu (Bardhi i Madh) i selo Ade (Hade) u opštini Obilić". Da li je to tačno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Koliko znam da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "22. juna, devetorica Srba zaposlenih u rudniku oteti su na putu za posao." Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Vojska Jugoslavije i policija neposredno posle toga su napali OVK. Tada su gotovo svi stanovnici okolnih sela pobjegli, bilo zapadno prema regionu Drenice (Drenice) ili istočno prema Prištini." Da li je to tačno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Seljani su takođe izjavili da je 1998. godine, oko 700 kosovskih Albanaca izgubilo posao u rudniku i da su ih zamenili radnici Srbi." Da li je to tačno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato, a pretpostavljam da to nije tačno, sem kada su oni sami napustili posao, da bi izmenili etničku strukturu zaposlenih i stanovništva.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači vi prihvatate da je došlo do promene u strukturi zaposlenih? Kažete da je svrha toga bila izmena nacionalne strukture?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To konstatujete. Albanci su napustili radna mesta da bi izazvali pažnju šire javnosti, međunarodne, zbog nepravde koja se čini prema njima i da bi dokazli

kako je nacionalna struktura Albanaca nepovoljna u radnim organizacijama, da je ostalo više Srba u njima. To sam ja kazao, a vi ste dopunili vašom konstatacijom, a sa kojom se ja ne slažem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Da li je vaše sećanje da su u to vreme stotine ljudi napuštali plaćeni posao upravo u tu svrhu? Da li vi to nama kažete?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Oni su odustajali da bi, ja ponavljam, da bi izazvali pažnju široke javnosti o nepravdi. I zato su napuštali posao i bili su primorani da napuštaju, jer im je to bio naredbodavac, njihov, koji im je tada vodio takvu politiku. Niko njih nije terao sa posla, od strane državnih organa. Takav dokument ne postoji.

SUDIJA ROBINSON: Znači vi kažete da je sve to bilo inscenirano?

SVEDOK BALEVIĆ: Apsolutno. Tačno.

SUDIJA BONOMI: Ko je to inscenirao, prema vašim navodima?

SVEDOK BALEVIĆ: To biste vi morali da pitate albansko rukovodstvo koje je rukovodilo sa tim organizacijama tada. Ja to ne znam, ali uglavnom da je to inscenirano.

SUDIJA BONOMI: Znači vi ovde govorite o jednom obliku miroljubivog protesta? To nije bilo motivisano terorističkim namerama, nego je to bio jedan miroljubivi protest. Da li to kažete?

SVEDOK BALEVIĆ: Napuštanje radnih mesta je samovoljno od strane Albanaca, ja to ponavljam nekoliko puta. Ja vas molim da prihvatite moj odgovor u tom pravcu, a to je bio bojkot države i da bi se izazvala pažnja međunarodne javnosti o njihovoj nepravdi koja se vrši prema njima i to da izazove onda posledice po srpsku državu. Mislim da sam dao potpun odgovor oko toga. Nije bila zvanična politika da Albanci napuste radna mesta.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, mislim da je ovo rasvetljeno.

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, gledajte, vi tražite od nas da prihvatimo vaše odgovore. Vi morate da svhatite da se odgovori svedoka testiraju. Dozvolite mi da vas podsetim šta ste rekli u nekoliko vaših poslednjih odgovora. Sudija Robinson vas je pitao da li je sve to bilo inscenirano i vi ste rekli “apsolutno, tačno”. Posle toga usledilo je logično pitanje sudije Bonomija ko je to inscenirao, a vi na to pitanje ne možete da odgovorite. Recite nam, molim vas, koji je vaš izvor informacija, a na osnovu kog ste vi sudiji Robinsonu mogli da kažete da je apsolutno tačno da je to inscenirano? Odakle vam dokazi za to?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Dokazi su jer Albanci nisu imali nikakvih razloga da napuste radna mesta, jer nikakav pritisak nije vršen na njih.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledaćemo još nekoliko pasusa iz ovog sažetka. Časni Sude, pogrešno sam rekao stranu na kojoj se nalaze fusnote, to je strana 328. Izvinjavam se što vam nisam rekao da ponesete taj dokumenat sa vama, ali mislim da možete da nastavite da pratite. Sada strana 235. Tu stoji sledeće: “Policija i Vojska Jugoslavije su držali kontrolne tačke u Grabovcu (Grabofc), gde je u više navrata pljačkana imovina kosovskih Albanaca, a što se nastavilo sve do kraja 1998. godine. Policija, prema izrečenim navodima, nije istražila prijavljene događaje. Jedan seljanin, prema zabeležnim navodima, ubijen je u oktobru 1998. godine, a kada je pokušao da se vrati u Grabovac”. To je nešto šta smo dobili iz izveštaja. U fusnoti stoji da je to iz izveštaja kancelarije u Prištini. Vratimo se, dakle, onome šta tu piše. Recite mi da li je tačno ili nije da je bilo pljačkanja albanske imovine ili ne znate?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jedan seljanin je ubijen u oktobru 1998. godine kada je pokušao da se vrati u Grabovac. Tačno, netačno ili ne znate?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naime, ja želim da iznesem tvrdnju da je ovaj izveštaj koji sada čitamo, da je vrlo uravnotežen. Slušajte sada sledeću rečenicu: "OVK je ostala prisutna u planinama na zapadnom delu opštine, iako ih, prema izjavama seljana lokalno stanovništvo nije podržavalo". Da li je to tačno? Da li je OVK bila tamo na rubu opštine, a da je lokalni seljani nisu podržavali?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam ja na osnovu čega vi iskazujete vašu tvrdnju. Meni to nije poznato, jer ja nisam bio organ takve veličine, da sam mogao da obilazim planine i te krajeve gde se nalaze OVK, niti sam smeo tamo da idem i to mi nije poznato. A vi možete da tvrdite, to je vaše.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, da vas podsetim, kada ste odgovarali na pitanja optuženog, dali ste jedan sveobuhvatan prikaz zločina počinjenih nad Srbima i Crnogorcima. Da li se sećate? Ja sam u jednom trenutku ustao i rekao da ne znam koji su izvori za te navode, da ne znam da li su navodi relevantni, ali neću da prekidam. Prema tome, vi ste dobili mogućnost da ispričate jednu veoma opširnu priču o patnjama Srba. Ja vas sada pitam šta vi znate ili ne znate o stvarima koje su se dogodile u vašem gradu i u vašoj opštini, opštini, usput rečeno, u čijem osnivanju ste vi bili od izuzetne važnosti, a šta ćemo uskoro da otkrijemo. Prema tome, da li vi ništa ne znate o ovim događajima koje sam ja spomenuo ili je vaša memorija selektivna, gospodine Baleviću?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da li je moja memorija selektivna ili nije, mislim da vam je to pitanje provokativno, jer ja imam svojih 76 godina, gospodine Najs i molim da se ponašate pristojnije. Ja tražim zaštitu predsednika, gospodina Robinsona. Ja ono šta sam reko o patnjama srpskog i crnogorskog naroda u svom iskazu, je

mного manje nego šta se stvarno zbilo, a o patnjama o kojima vi govorite meni nije poznato.

SUDIJA ROBINSON: Ja želim da vas uverim da ćete vi da budete zaštićeni, ako to bude potrebno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada molim sudskog poslužitelja ...

SVEDOK BALEVIĆ: Gospodine Robinson, da se stavlja selekcija na moju memoriju i pamćene i tako dalje ... Ja imam 76 godina. Mislim da je to uvreda. Ja sam ovde svedok.

SUDIJA ROBINSON: Pitanje nije bilo neprikladno ni na koji način.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada molim gornju desnu kolonu. Dakle, ovde se dalje govori o demografskom sastavu Kosovog Polja. To je bio jedini veći grad na Kosovu, a gde su kosovoski Albanci bili u manjini. Zatim, ovde se govori o železnici, vi o tome sigurno nešto znate. I onda se kaže sledeće: "U blizini ove železničke pruge mnoge raseljene osobe iz Prištine bili su očevici kidnapovanja, pogubljenja i spaljivanja leševa od marta do maja 1999. godine". To je dakle vremenski period pre nego što ste vi napustili to područje. Sada ako pogledate fusnotu broj 5 na strani 238, vidimo da je osoba koja je zapisala to, ljudi koji su to zapisali, gospodine Baleviću, da su se oni oslonili na 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 svedoka. Vi ste dobili priliku da identifikujete izvore vaših informacija. Ovde imamo dokument koji navodi izvore svojih informacija i u tom dokumentu piše da su od marta do maja 1999. godine ljudi u blizini železničke pruge gledali pogubljenja i spaljivanja leševa. Da li je to tačno, ne tačno ili ne znate?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Meni to nije poznato. I meni ovde prevod, ovo šta čitam je na engleskom, tako da ja ništa ne znam ovde šta mi piše. Ja, ako mi nešto prevodite, dajte mi na srpskom ili ja nisam u pravu, možda, ja treba da naučim na engleski? Ovde je

na engleskom, nema prevod na srpskom. To mi nije poznato o čemu ste vi sada tvrdili, jer da mi je poznato, ja bih vam rekao.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Baleviću, zar niste čuli prevod na srpski? Da li ste čuli prevod?

SVEDOK BALEVIĆ: Rekao sam da mi to nije poznato, ali ovde čitam, pa zato. Nije mi poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači to se, možda, dogodilo i to na ovaj način na koji je ovde to opisano? Ovde piše da je bilo kidnapovanja, pogubljenja i spaljivanja leševa i to u periodu od početka bombardovanja NATO, pa do maja. I to je vreme pre nego što ste vi napustili to područje. Moguće je da su se te stvari dogodile?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da, ali ja sam živeo do 19. juna u Prištini, a ne u Kosovu Polju. Ja sam stanovnik Prištine, vi ste tu zamenili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To nije jako daleko. Da li vi kažete da ste na neki način bili hermetički izolovani od informacija, koje ste dobijali od drugih Srba ili od drugih Albanaca?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nisam, nisam, imao mogućnosti da pratim šta se zbiva na teritoriji oko železničke pruge, jer sam ja bio u Prištini, stanovnik od 1980. godine, pa do 19. juna 1999. godine, tako da nisam mogao da pratim zbivanja, a i kretanja su tada bila vrlo opasna za nas Srbe i Crnogorce.

TUŽILAC NAJS: Imam li vremena za još jedno pitanje?

SUDIJA ROBINSON: Da, za još jedno pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, želim da vam pokažem da ovaj tekst koji vam sada čitam, da je pravičan. U sledećem paragrafu govori se o prisustvu OEBS i KVM i zatim stoji sledeće: "Najprominentniji incident bilo je ubistvo potpredsednika

opštine Kosovo Polje 17. decembra 1998. godine. On je imao reputaciju umerenog Srbina i mnogo je uradio da popravi uslove života kosovskih Albanaca". Zatim ovde dalje kaže: "Od januara do marta 1999. godine OEBS je dobio izveštaje o nekoliko ubistava i otmica u tom području, a žrtve su bili i Srbi i Albanci sa Kosova i ti su navodu potkrepljeni izvorima". Dakle, da li je tačno ovo šta tu piše o potpredsedniku opštine i da je ubijeno više Srba i Albanaca?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio na sahrani tog potpredsednika opštine i ja sam dao izjavu kako je on ubijen. Da li je više ubijeno ili to dalje šta vi tvrdite iz te vaše optužnice, meni to nije poznato.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Baleviću, sada idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Možete da nastavite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJŠ – PITANJE: Gospodine Baleviću, kao što ste nam objasnili dugo vremena ste se bavili politikom. Gospodin Dizdarević vas je u jednom trenutku opisao kao umerenu osobu. Tokom svedočenja vi ste upotrebili reč "Šiptar" (Shqiptar). Vi vrlo dobro znate kako Albanci gledaju na tu reč. I 1968. godine ta reč je čak bila zabranjena u službenoj upotrebi. Zašto ste upotrebili baš taj izraz?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najš, ja prvi put čujem da me je Dizdarević proglasio umerenom osobom. Ja mu se zahvaljujem, ako me čuje. Drugo, što sam reč "Šiptar" upotrebio, to je, ovako, slučajno, iz navike, inače nikakva zla namera. A oni su se do 1968. godine i nazivali "Šiptari" (Shqiptari) od strane Srba i Crnogoraca, ali je to kasnije ispravljeno da srpsku rečnik ne pozna je "Šiptar", nego Albanac. To je samo moja greška, lapsus. Nikakva zla namera nije bila tu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, ali ako se vratimo 37 godina unazad, kada je postojao političko prihvatljiv govor, recite nam da li ovo, u stvari, odražava način na koji vi opisujete Albanca, ne kao nešto šta vam je sada promaklo i to u sudnici?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Kada je propisano da se nazivaju "Albanci", svi su na Kosovu i u državnom vrhu i u vrhu Srbije, govorili uglavnom "Šiptari". Tako da to tada nije ni značilo nekakvu posebnu uvredu, što se nas tiče. A onog datuma kada je to promenjeno, mi smo to prihvatili. Dakle, nikakvih političkih tu pozadina nije bilo, zato što smo ih mi oslovljavali sa "Šiptari" ili pocenjivanje.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Baleviću, da li vi smatrate da bi se danas Albanac uvredio ukoliko bi se za njega upotrebila reč "Šiptar"?

SVEDOK BALEVIĆ: Verovatno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, sada ću da se vratim malo unazad, ali pre nego što to uradim, osvrnuću se na vašu karijeru tokom rada na železnici. Recite nam da li je postojala neka vrsta voza koji je koristila vaša železnica, koji je kupila, a koji se zvao "Voz Kenedi"?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bila istraga ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ako se misli na lokomotive koje su nabavljane iz Kanade (Canada), dizelke, one su nazivane ... To je više ovako ... One su nazivane "Kenedi" (Kennedy), jer su nabavljane otuda, pa tom inače. Voz ni jedan na teritoriji Kosova i Metohije, Srbije, nije nazivan "Kenedi".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Postajala je istraga o nabavki tih lokomotiva, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Na Kosovu i Metohiji? Ne. Na vrhu Jugoslovenske železnice, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Da li ste vi bili jedna od osoba koja je takođe bila pokrivena tom istragom?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je vaše ime spominjano u bilo kom trenutku tokom te istrage?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste sigurni?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Siguran sam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na to ću da se vratim kasnije. Što se tiče istorije, gospodine Baleviću, vi pretpostavljam da znate da Tužilaštvo, a ni Sud nije zainteresovan za rešavanje istorijskih pitanja. Ali ovo možete da nam potvrdite. Stav savremene istorije posle Drugog svetskog rata, ono šta ste vi izneli, to je, u stvari, srpski pogled na događaje, a sigurno znate da kosovski Albanci zauzimaju jedno sasvim suprotno gledište, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Šta je vaše pitanje ovde?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre svega, da postoji suprotno mišljenje srpskom gledištu koje ste vi ovde izneli. Zar nisam u pravu?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Kakvo je njihovo suprotno gledište, to je pitanje koje ćete vi postaviti njima i tako dalje. Kako su oni gledište imali prema Srbima, oni su to potvrdili od 1941. godine pa ovamo, deo albanskog naroda, pa tako dalje. Molim vas, ja moram da kažem još jednu stvar: vi ste u vašoj optužnici, takozvanoj, za Kosovo, napisali paragraf 73 i 75, da je Jugoslavija formirana posle Drugog svetskog rata. Jugoslavija je formirana posle Prvog svetskog rata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Korisno nam je da znamo koliko ste detaljno upoznati sa optužnicom, ali mislim da će biti bolje ukoliko pređemo na pitanja i odgovore. Želim da utvrdim da postoji suprotno ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Postoji suprotno, ali nisu imali nikakvih razloga da Albanci imaju suprotne stavove u odnosu na one koje su imali Srbi, jer su imali sva prava, a u državnom, jugoslovenskom vrhu, od 1945. godine do propasti Jugoslavije je bilo zastupljeno albansko rukovodstvo. I u Predsedništvu jednom i u drugom Predsedništvu i u CK Saveza komunista i sva prava su imali. Prema tome, nisu imali razloga za suprotna gledišta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Objasniću vam sledeće pitanje, ali daću vam još jednu šansu. Ljudi kao što su Ibrahim Rugova (Ibrahim Rugova), zatim Veton Suroi (Veton Surroi), to nisu ljudi koje biste vi okarakterisali kao ljude koji podržavaju nasilje. Oni podržavaju mir, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Oni da su podržavali mir, oni su mogli da spreče da ne dođe do terora kakav je bio na Kosovu i Metohiji. Čak je Rugova, u jednoj svojoj izjavi u početku formiranja OVK, rekao da je to neka minorna organizacija za koju on ne zna, ali ga je to demantovao Adem Demaći (Adem Demaci). Prema tome, da je hteo Rugova i sledbenici njegovi, to rukovodstvo, ne bi došlo do terora onakav kakav je bio na Kosovu i Metohiji prema Srbima i Crnogorcima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. To je vaš stav.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: I odgovor na vaše pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na isti način kao što smo pogledali jedan dokument kako bi smo videli da li se na pošten i uravnotežen način iznose neke stvari koje su vama poznate, na isti način bih hteo da vam pokažem deo izveštaja koji je bio pripremljen za Sud. Pripremila ga je gospođa Odri Bading (Audrey Budding). Kako bismo sve skratili, preći ćemo odmah na stranu 11 engleske verzije. Hteo bih sada da vidimo da li je rezime gospođe Bading nešto šta vi možete da prihvatite kao tačno. Radi se o strani 9 BHS verzije. Budući da ste rekli razne stvari o kretanju stanovništva, Odri Bading na strani 11 engleske verzije, mislim da je to pri kraju osme strane

BHS verzije, ona na toj strani kaže sledeće: "Ukupan broj stanovnika na Kosovu povećao se u periodu ...

SUDIJA ROBINSON: Čekajte samo da se to stavi na grafoskop.

TUŽILAC NAJS: Da, da, naravno. Strana 11.

SUDIJA ROBINSON: Evo, sada se to vidi na grafoskopu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinjavam se što niste obavestili da ponesete sa sobom ovaj dokument, naravno ukoliko više volite da imate svoj primerak pred sobom. "Ukupan broj stanovnika na Kosovu povećao se u periodu između popisa sprovedenog 1939. godine, 645.017 i prvog posleratnog popisa iz 1948. godine, na 727.820 stanovnika. Ukupno povećanje broja stanovnika na Kosovu zapravo je bio odraz dve odvojene tendencije, to su: apsolutno smanjenje broja stanovnika pravoslavne veroispovesti i apsolutno povećanje broja Albanaca. Dimenzije obe tendencije podložne su izvesnim tumačenjima, jer se ta dva popisa ne mogu uporediti u strogoj smislu reči. Dozvoljavajući različite pretpostavke u vezi sa prirodnim priraštajem stanovništva u tom periodu, francuski demograf, Mišel Ru (Michel Roux) smatra da gornja granica u vezi sa brojem proteranih Srba i Crnogoraca iznosi otprilike 36.000. Ta cifra je relativno približna računici iz aprila 1944. godine koji je izvršio jedan viši nemački zvaničnik u Beogradu, a prema kojoj je 40.000 Srba i Crnogoraca proterano sa Kosova od 1941. godine. Prema Ruovom proračunu, čak i pod pretpostavkom da je prirodni priraštaj kosovskih Albanaca u tom periodu bio jednak nuli, demografski moguća gornja granica koja se odnosi na broj albanskih doseljenika iznosila bi, otprilike, 104.000. Tvrdnje da je broj albanskih doseljenika iznosio 200.000, Ru smatra da više nisu u skladu, ne samo sa podacima o broju stanovnika Jugoslavije, već ni sa demografskim razvojem same Albanije." Dakle, u ovom paragrafu veštaka spominje se cifra do 104.000, kao nešto šta je prihvatljivo. Da li vi prihvatate tu analizu, budući da ste vi izneli određene brojke i podatke o kretanju stanovništva?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Prvo, vi ste, gospodine Najs, nabrojali tu toliko cifara, da sam ja kompjuter to ne bih mogao da shvatim i da vam dam odgovore. Drugo, ja se nisam bavio analizom te gospođe koju ste vi pomenuli, to se bave istoričari i tako dalje. Ja nisam rekao razne stvari o kretanju stanovništva, nego sam rekao činjenice. Ja ne mogu da komentarišem to njeno, ali ja tvrdim da je sa Kosova i Metohije iseljeno preko 200.000 Srba i za to postoje zvanični podaci koji se mogu naći, ako vas budu interesovali. Dalje komentare ... O tome ne mogu da govorim, jer mi nisu poznati ti podaci o kojima ste vi govorili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ćemo na to da dođemo malo kasnije. Budući da ste to spomenuli, recite na koje se zvanične izvore vi oslanjate? Da li imate tu dokumentaciju ovde sa sobom?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nemam sa sobom tu dokumentaciju. Ta dokumentacija postoji u državnim organima Republike Srbije. Tu su izdate mnoge knjige. Postoji u komesarijatu, tako da ja te podatke kod sebe nemam, a vi ih možete proveriti. Pretpostavljam da optuženi Slobodan Milošević raspolaže sa tim podacima.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, da li vi i svedok govorite o istim stvarima?

TUŽILAC NAJS: Ne. Govorimo o imigraciji što je različito od emigracije.

SUDIJA BONOMI: Da, ali vi govorite tu o nekim stvarima iz izveštaja pre 1948. godine?

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA BONOMI: Da, ali kada svedok govori o cifri od 200.000, on govori o jednom kasnijem periodu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. I uskoro ćemo i da pređemo na to. S vremena na vreme hteo bih da nam potvrdite određene cifre, ukoliko to bude bilo potrebno, ali ne na način da dajete dugačak odgovor. 1950. godine, dakle ovo je istorijska činjenica, Jugoslavija je prekinula sve veze sa Albanijom. Ovo je tačno, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: 1956. godine pokrenuta je kampanja da se sakupi oružje od Albanaca, a to je organizovala tajna policija u bivšoj Jugoslaviji. I zbog toga, u to vreme na hiljade Albanaca je pobeglo u Tursku (Turkey). Da li je to tačno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Razoružanje i prikupljanje oružja, to nije radila tajna policija, to je bila naredba organa vlasti, tadašnje. I tačno je da je oružje prikupljano na Kosovu i Metohiji. Tačno je da je jedan broj Albanaca odselio za Tursku. Ne znam koja je to cifra, niti mi poznato iz kojih razloga. Ne tvrdim da je to nasilje zbog prikupljanja oružja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Iste godine održano je suđeno kosovskim Albancima i to na osnovu optužbi da rade kao špijuni za Albaniju. Izrečene su duge kazne zatvora, do 12 godina, a kasnije su sve te osobe oslobođene. To je činjenica, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznat detaljno taj proces i sve oko tog procesa šta se zbivalo, tako da ne mogu da dam precizan odgovor.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Spomenuli ste Adema Demaćija, odnosno recite nam da li se on prvi put pojavljuje 1960. godine i to u vezi sa Revolucionarnim pokretom za ujedinjenje Albanaca (Levizja revolucionare per bashkim te Shqipetareve) i taj pokret je u to vreme imao stotinak članova?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja znam da je on osuđivan i da je izdržao kaznu, koliko, ne bih mogao da kažem i da je radio na nekom pokretu koji je bio uperen protiv sistema i poretka na Kasovu

i Metohiji. Kako se taj pokret zvao, nije mi poznato, ali je zato bio osuđivan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ćemo da pređemo na kritičan datum, na 1966. godinu. Vi ste sami rekli da je to bio kritičan trenutak. Vi ste rekli sledeće o smenjivanju Rankovićavi: “Još jedan užasan događaj se 1966. godine dogodio za nas Srbe i Crnogorce, jer održan je Četvrti plenum, ona čuvena sednica na kojoj je Ranković smenjen sa dužnosti i takođe izbačen iz partije”. A onda ste rekli sledeće: “To je bio krah bezbednosne mreže za Srbe i Crnogorce”. To je vaš odgovor koji ste dali, iako niste bile konkretno upitani u vezi sa tim. To odražava, zar ne, emotivni odgovor i reakciju Srba na ono šta se desilo 1966. godine, zar ne?

prevodioci: Prevodioci nemaju original iz koga se citira.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Molim vas, ja sam rekao da je smenjivanjem Rankovića bio krah bezbedonosnog sistema na Kosovu i Metohiji za Srbe i Crnogorce i to potvrđujem i danas, jer su tada došli na vlast izraženi albanski nacionalisti, za rukovodstvo u organima SUP-a, poput Dževada Hamze (Xhevad Hamza) i drugih, a smenjene su svi srpski rukovodioci iz Organa unutrašnjih poslova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Hteo bih sada da vam pročitam jednu fusnotu ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Kada ste kod Rankovića, da vam kažem još nešto. Za vreme Rankovićeve vladavane postojao je Goli Otok, Grgur i Bileća, gde je prodefilovalo oko desetine hiljada Srba i Crnogoraca, a ne znam da li su tri Albanca koji su se suprotstavili politici Tita, podržavajući politiku Rusije (Russia) i Staljina (Joseph Vissarionovich Djugashvili Stalin). Prema tome, nije toliko bio naklonjen Ranković Srbima, jer je on znao za te logore, koliko vi to ocenjujete, ali je do kraja ostao lolajan i nije hteo nijedne reči da kaže o onome ko ga je smenio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da pogledate na grafoskopu fusnotu dokaznog predmeta 801, to je izveštaj ICG. Molim da se na grafoskop stavi fusnota 70, a ja ću veoma sporo da je pročitam i zatražiću vaš komentar u vezi sa tim, da li je ona tačna: "Aleksandar Ranković ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Prevodila kaže "izveštaj ICG". Bukvalno tako. Svedok ne zna šta je "ICG", to mogu da garantujem. Tražio bih da mu se prevede o čemu se radi. To nije greška gospodina Najs, jer on govori engleski, ali prevodilac kada kaže "ICG", treba da pretpostavi da svedok ne zna šta je "ICG".

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li možete da pomognete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ako je greška, moja je grška. Ja ću da kažem o kojoj organizaciji se radi. Radi se o Međunarodnoj kriznoj grupi (ICG, International Crisis Group). Evo, sada smo dali svedoku BHS verziju kako bi mogao da prati na svom jeziku fusnotu. U fusnoti na engleskom stoji sledeće: "Aleksandar Ranković je bio potpredsednik Jugoslavije i u nekim krugovima se smatrao za naslednika Tita. On je bio na čelu UDB-e, a UDB-a je bila odgovorna za teška zlostavljanja albanskog stanovništva. Pod izgovorom da će potisnuti albanski iredentizam, UDB-a je vršila pritisak na Albance da emigriraju. Između 1954. godine i 1957. godine nekih 195.000 Albanaca je napustilo Jugoslaviju, a u trenutku kada je Ranković bio smenjen, ta cifra je dosegla 235.000". Dakle radi se o dokumentu sa kojim smo se ranije upoznali. Znam koji su opšti izvori. Recite nam, gospodine Balviću, da li ovo šta se navodi ovde, da li je to tačno, da je 195.000 Albanaca otišlo između 1954. godine i 1957. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Na znam otkud vam ti podaci. Ta cifra nije tačna. To se da proveriti u zvaničnim podacima statistike

Kosova i Metohije koji verovatno sada postoje i tvrdim da ta cifra nije tačna. Tačno je da je Ranković određeno vreme bio rukovodila Državne bezbednosti u Jugoslaviji. Cifra koju iznosite nema nikakvog dokaza i nije tačna. Da je to za tri godine tako bilo, onda bi Albanci nestali sa Kosova.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta kažete u vezi sa tim da je UDB-a bila odgovorna za zlostavljanje albanskog stanovništva? Bićete nam od velike pomoći zbog vašeg iskustva i vaših godina, budući da dosta toga pamтите. Recite nam, to je tačno, zar ne, da su Albanci patili na način na koji se to ovde opisuje?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Molim vas, ne znam da li ste izvukli zaključak nekakav iz mog odgovora da je na Golom Otoku za vreme UDB-e kojom je rukovodio Ranković, bilo preko 40.000 Srba i Crnogoraca, ni jedan Albanac. I UDB-a je štitila sve narode i narodnosti, sve građane na teritoriji zemlje, bez obzira kome su pripadali, ali je bila protiv onih, hapsila je one koji su hteli da obore režim i koji su se suprotstavljali režimu.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, verovatno se radi samo o meni, ali mi je potrebna pomoć: na koji način je ovo relevantno za optužnicu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa radi se o tome što je svedok izneo razne istorijske podatke, sada, naravno, nije ne nama da odlučujemo o tim stvarima, ali treba da se prihvate postojanje suprotnih stavova, a takođe sudije moraju da budu uverene da izveštaji veštaka koji su predloženi sudijama, su pouzdani izveštaji. Ovo su bila samo neka uvodna pitanja, a sada ću ubrzo da pređem na sastanak iz 1987. godine. Pre nego što pređem na to hteo bih da mi svedak da jedan komentar u vezi sa jednim kratkim odlomkom iz izveštaja gospođe Odri Bading. Mislim da će to da bude od koristi Pretresnom veću i to iz sledećeg razloga: ja mislim, iako Pretresnom veću nije potrebno, niti mora da donosi bilo kakve konačne odluke o ovim istorijskim pitanjima, potrebno je da Pretresno veće bude upoznato

sa raznim parametrima raznih teorija. I ukoliko pred sobom ima izveštaj nekog veštaka, mora da zna da li se radi o pouzdanom izvoru. Imajući to na umu, molim vas da pogledamo stranu 22 engleske verzije izveštaja Odri Bading, to je strana 16 BHS verzije. Gospodine Baleviću, videćete da izveštaj veštaka Tužilaštva koji je svedočio pred ovim Sudom, taj veštak kaže sledeće pri dnu strane 21, u stvari na sredini strane 21 i tu stoji: "Nacionalnim pitanjama jedva da je posvećena pažnja na Brionima, zato je to bila tema broj 1 na sednici Saveza komunista Srbije. To što su optužbe za srpski nacionalizam sačuvane za skup članova partije iz Srbije, bio je u skladu da principom da svaka partija treba da se bori protiv nacionalizma u sopstvenoj kući". Sada tu imamo fusnotu 90, ne znam da li imate to na BHS. U toj fusnoti stoji ... Izvinite, to je na strani 81. Fusnota 90, malo niže, dakle: "Iz istih razloga, položaj sa koga je Ranković smenjen, popunio je drugi Srbin. Prikazujući Rankovića kao srpskog nacionalistu, to je, u stvari, na kraju ohrabri- lo same Srbe da vide njegovo smenjivanje u nacionalnom kontek- stu". Da li to odražava vaše svedočenje?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: On je smenjen, Ranković i prema vašoj konstataciji, odnosno pitanju da je to jedino kada je postavljeno pitanje nacionalnih pitanja i posvećeno nacionalnom pitanju, Četvrti plenum je bio krah nacionalnih pitanja za Srbe i Crnogorce na Kosovu i Metohiji, a njegov zamenik koji je došao, ja ne znam ko je njegov zamenik, to je verovatno došao poltron i poslušnik koji je morao da sprovodi ono šta Ranković nije hteo da sprovodi i tako dalje. Prema tome, Savez komunista kome sam ja pripado, se borio protiv svih nacionalizama koji su remetili bratstvo i jedinstvo na Kosovu i Metohiji, pa, prema tome i protiv srpskog nacionalizma se borio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako bismo ostali na onom pitanju koje je sudija meni postavio, kako bismo se fokusirali na samo svedočenje, ono što se desilo 1966. godine i nakon toga, to je, u stvari, postavilo osnov onoga šta ste vi i vaše kolege Srbi preduzeli, dakle počeli početkom osamdesetih godina, a završili krajem 1988. godine

nakon skupa u Kosovu Polju. Ovaj događaj iz 1966. godine bio je, u stvari, pokretačka snaga koja je dovela do onih delovanja Srba između 1980. godine i 1988. godine na Kosovu.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Događaji iz 1966. godine, Četvrti plenum, još jedanput ću da potvrdim, je bio pokretačka snaga kraha bezbednosnog sistema i masovnijeg iseljavanja Srba i Crnogoraca sa Kosova i Metohije. Zbog takvog iseljavanja i zbog ugrožavanja sopstvene bezbednosti, Srbi preduzeli mere i tražili svim mogućim sredstvima, obilazaći sva vrata federacije i republike, za sopstveni opstanak, za sopstveni spas. A nisu prihvatili nikakvu nacionalističku politiku prema Albancima, niti velikosrpski nacionalizam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Ja sam vam uopšteno izneo svoje teze, a onda ćemo da pređemo kasnije i na neke detalje. Ono šta ste rekli tokom svedočenja 25. januara, to je na strani 37, je sledeće. Govoreći o istoriji i o dobroj sreći kosovskih Albanaca, vi ste rekli da su se profesori na univerzitetu zapošljavali, izvinite, albanski profesori da su se zapošljavali, ne da bi radili, već kako bi se indoktrinirali mladi Albanci, dakle protiv ideje da žive zajedno sa Srbima i Crnogorcima. To je bilo ono šta ste vi konkretno sugerisali. Pre svega, recite mi koji su vaši dokazi za to, dakle da je zapošljavanje albanskih profesora imalo za cilj isključivo razdvajanje etničkih grupa na Kosovu?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Vi imate dokumenat koji je kod vas u prevodu, "Besane noći" i tamo ćete naći diskusiju profesora Milanovića, uvaženog profesora sa prištinskog univerziteta, ako treba da nađem da pročitam ... On je to potvrdio u svom govoru, a mi smo to osetili na skupu 24. na 25. mart 1987. godine i o doktoriranju albanskih profesora i o zapošljavanju albanskih profesora i o indoktrinaciji albanskih studenata. To postoji u ovoj knjigi koja je prevedena kod vas kao dokumenat. Profesor Milanović ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, takve su stvari govorene one noći sa 24 na 25. mart. I možda je ono šta je rečeno bilo u izvesnoj meri

inscenirano. To je, recimo, moja sugestija koju želim da vam iznesem. Da li je, na primer, profesor Milanović rekao koji su izvori njegovih informacija o tome koja je svrha dolaska profesora na Univerzitet u Prištini (Univerziteti i Prishtines) ili je to bila jedna široko izrečena tvrdnja koja nije utemeljena u empirijskom istraživanju?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja govorim ono šta je i on rekao, a koji su izvori njegovim informacijama, to biste morali njega da pitate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Znači iako ste vi tu tvrdnju izneli pred Pretresno veće, vi nemate nikakvog materijala osim jednog govora koji ste čuli u noći između 24 i 25. marta 1987. godine, tačno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno. Demonstracije Albanaca, omladine po ulicama počev od 1968. godine, 1981. godine, pre toga 1967. godine, pa prva tri meseca 1968. godine, potvrđuju moju izjavu da je indoktrinacija bila itekako prisutna kod njih, jer za prva tri meseca 1968. godine, u isto vreme, istog dana na području Kosova su bile povorke sa pokličima NATO, američke zastave i Adem Jašari (Adem Jashari) u klicanju. Na čelu povorke je bio Fadilj Hodža (Fadil Hoxha), Džavid Nimani (Xhavid Nimani) i drugi njegovi, Imer Pulja (Ymer Pula). Prema tome, to je potvrda indoktrinacije omladine i demonstracije 1968. godine, o navodnoj ishrani, lošoj. Nije bila u pitanju ishrana loša, nego indoktrinacija omladine i studenata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, to je 1981. godina. Vratićemo se na to ako bude bilo potrebno. Molim vas da pogledate još jednom izveštaj Odri Bading, strana 22 na vašem jeziku, a sudskog poslužitelja molim da stavi stranicu 30 na engleskom jeziku na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nisam prekidao gospodina Najsa želeći da čujemo šta će da izađe. Želim da vas podsetim da sam ja, kada sam počeo da pitam gospodina Balevića naglasio da ne želim da ga pitam o istorijskim činjenicama, nego o njegovim saznanjima iz tog vremena. Prema tome, on je svedočio o svojim saznanjima. I smatram da je potpuno neuputno da se njemu daje izveštaj eksperta gospodina Najsa, gospođe Bading, da on na njega daje odgovore. On nije istoričar, nije demograf. Ne može davati te odgovore. Pogotovo što sam, kao što znate, insistirao da govori samo o svojim ličnim iskustvima. I on je to i činio.

SUDIJA ROBINSON: Razmotrićemo vaše argumente.

TUŽILAC NAJS: Mogu li ja da kažem nešto o tome?

SUDIJA ROBINSON: Izvolte, gospodine Najsa.

TUŽILAC NAJS: Mislim da se ovde radi o nečem veoma važnom. Ovaj svedok je izneo veoma široke i veoma jednostrane iskaze koji su veoma kritični, pa čak i uvredljivi prema jednoj od nacionalnih grupa koja živi na Kosovu. Optuženi ga je naveo na većinu tih odgovora. Ja sada, u onim razmerama koje smatram potrebnim i neophodnim, istražujem u kojoj su meri utemeljeni njegovim istraživanjima, ličnom iskustvu ili nekom drugom pouzdanom izvoru. Mi smo sada o ovoj temu dobili njegov odgovor, o tome koliko je njegov izvor informacija bio pouzdan. Ja mislim da je sasvim prikladno da njemu predočim druge dokaze iz ovog Predmeta i da ga pitam da li on ima neke stvarne dokaze koje može da suprotstavi našim dokazima. To je jedna sasvim standardna svrha unakrsnog ispitivanja. I kada ja to ne bih radio ne bih mogao da iznesem teze Tužilaštva. Zato bih sada želeo da pokažem kratak pasus sa strane 30 koji govori o tome.

SUDIJA ROBINSON: Razmotrićemo ove argumente.

SUDIJA BONOMI: Ali ako vi sledite liniju koju je upravo izneo optuženi, a to je da se on oslanja na saznanja ovog svedoka o događajima na Kosovu, kuda nas onda to vodi? Pazite, to je sasvim posebno pitanje, da li je opravdano, jer je on u jednom trenutku odgovorio na pitanje u glavnom ispitivanju koje možda ima veze sa izveštajem Odri Boding. Ja vas pitam kakva je relevantnost toga? On nije stručnjak za istoriju. Mi sugurno nećemo da donesemo zaključke o istorijskim događajima na osnovu onoga šta je on rekao o tome kako su se studenti tada ponašali. S druge strane, on je pokušao da da jednu široku izjavu o događajima koji su se odigrali mnogo bliže predmetnom periodu optužnice. Ja mislim da bi nam bilo od pomoći kada bi ste vi osporavali osnove njegove izjave o tome, a ne njegovo mišljenje o istorijskim događajima i istorijskim izveštajima drugih.

TUŽILAC NAJS: Dve stvari u vezi sa tim. Ja ni ne govorim o mnogim stvarima koje je svedok izneo, a koje dovode u zabludu vezano za istorijske događaje i sigurno postoje granice u vezi sa time u kojoj meri ljudi mogu da govore o tome, a to je materijal kojim treba da se bave veštaci. Drugo, kada dođemo do događaja iz 1980. godine i 1988. godine i zatim 1989. godine, ja mislim da će vam ovaj kontekst i istorijat biti važni da biste shvatili šta su ovaj svedok i drugi u to vreme radili. To će da bude važno za Pretresno veće kada čuje koje su naše teze o ovom optuženom, šta ću ja uspeti da iznesem kroz ovog svedoka, ali za to mi trebaju činjenice iz konteksta.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, mi smatramo da argumenti koje je izneo optuženi imaju smisla. Razumemo da želite da iznesete vaše teze i putem ovog svedoka. I ako je to ono šta želite da uradite, onda to treba da uradite direktno. Ako bude potrebno možete kasnije da se vratite istorijskim pitanjima.

TUŽILAC NAJS: Kako želite. Svakako ću da uradim kako ste vi rekli. Međutim, moram jasno da stavim do znanja, jer mislim da u ovom trenutku postoje izvesne razlike u pogledima, iako će Tužilaštvo da tvrdi da je optuženi ovde izvodio mnogo više dokaza o istoriji nego što može da nam bude od pomoći, mi se većinom tih dokaza nismo bavili. Tužilaštvo smatra da razume istoriju od 1966. godine na dalje ili 1968. godine na dalje ili 1971. godine na dalje i da je to važno da bi se shvatilo sve ono šta se desilo kasnije.

SUDIJA ROBINSON: Ja mislim da je to svakako važno.

TUŽILAC NAJS: Zato bih želeo da dobijem priliku da ispitam neke događaje u tom periodu na dalje. Časni Sude, želeo sam da govorim o univerzitetu ...

SUDIJA ROBINSON: Ali pitanje je, gospodine Najš, da li je ovo pravi svedok da mu se postavljaju takva pitanja.

TUŽILAC NAJS: Pa u vezi sa tim, moj problem ... U stvari, moj stav je sledeći. Ja ću često da zaključim da svedoci izlaze van okvira onih tema za koje su oni pozvani. Međutim, ja ne bih želeo da me smatrate kao čoveka koji često ili previše zaustavlja svedočenje. Isto tako, naravno, teško je kada se optuženi sam brani, na jedan kompaktan način razraditi ta pitanja. Prema tome, mi smo dozvolili da mnogo dokaza uđe u spis. Međutim, ja ne bih imao nikakvih problema sa tim da budem restriktivniji u vezi sa tim, ali mislim da će to jako da umori Pretresno veće. Da li mogu da nastavim dalje sa ovom temom?

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, situacija u vezi sa univerzitetom i sa profesorima koji su došli iz Albanije je sledeća: izvestan broj profesora došao je šesdesetih godina i kasnije, kada je univerzitet postao sasvim nezavisan 1970. godine. To je dovelo do

jedne eksplozije obrazovanja i do povećanja nivoa obrazovanja među kosvoskim Albancima i Srbima se to nije dopalo.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Šta je vaše pitanje? Srbima se to nije sviđalo?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Srbima se nije sviđalo da Albanci budu previše obrazovani. To je moje pitanje.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jedan od razloga ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Srbima nije smetalo obrazovanje Albanaca, ali redovnim putem i tako dalje. Vi morate pročitati govor tog Milanovića koji je utvrdio, potvrdio da se tamo doktoriralo iz albanske književnosti, iz engleske književnosti pred komisijom, da nijedan od članova komisije nije znao engleski jezik. Uzmite to, pročitajte. Tamo ima i diskusija i pozvao se na jednog poznatog albanskog profesora. Srbima nije smetalo obrazovanje u redovnom postupku i programu koji je bio propisan na teritoriji države. I ja nisam govorio, gospodine Najs, prema vašoj konstataciji široko i jednostrano i uvredljivo za nacionalnu manjinu. Ja se po ko zna koji put i više neću, izjašnjavam da ja cenim albansku naciju, ali da sam ja govorio o albanskim teroristima i teroru, teroru koji je bio na Kosovu i Metohiji i prije i posle dolaska KFOR-a. Dizanje u vazduh autobusa, streljanje, kada su došli ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ipak sada moram da vas prekinem ...

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ali ste me naterali da vam dam odgovor u tom pravcu. Oprostite, gospodine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da samo odgovarate na pitanja. Razlog zbog koga Srbi nisu baš želeli da Albanci budu obrazovani je sledeći: pre 1966. godine Srbi su bili na disproportionalno velikom broju važnih i uticajnih položaja na Kosovu, u poređenju sa njihovim učešćem u ukupnom broju stanovnika. Međutim, posle

1966. godine, nakon pada Rankovića, Albanci su počeli da dobijaju veći procenat važnih radnih mesta i to, zajedno sa većim stepenom obrazovanja je nešto šta Srbima nije bilo prihvatljivo, odnosno nešto šta im se nije svidelo. Da li je to istina?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Albanci su i pre Četvrtog plenuma, pre događaja iz 1966. godine, pokrivali odgovarajuće položaje. A posle tog plenuma, oni su preuzeli rukovođene na Kosovu i Metohiji, sa najvažnijim i vitalnim državnim funkcijama u Predsedništvu, u MUP-u, u drugim organima, Vrhovnom sudu i drugim organima, a koji su bili od velike važnosti za Kosovo i Metohiju. Ali su i pre 1966. godine bili na određenim funkcijama i ne prihvatam da su bili nacionalno nezastupljeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Idemo sada dalje na period posle 1981. godine, jer smo već imali sveodečenja drugih svedoka o demonstracijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs, kako stoji u onome šta je rekao, pokušava da utvrdi razlog zbog koga Srbi nisu želeli da Albanci budu obrazovani. To polazi od pretpostavke da Srbi nisu želeli da Albanci budu obrazovani, što je apsolutno netačno. On ne može svoja pitanja da zasniva na pretpostavci koja ne postoji, da traži razloge nečemu što nije postojalo.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to su stvari koje vi možete da obradite kasnije, prilikom dodatnog ispitivanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo, dakle, sada dalje. Pre nego što vidimo kakve su bile aktivnosti vas i drugih o kojima ste govorili, želim da skrenem vašu pažnju na jednu stvar. Da li su 1980. godine Srbi na Kosovu počeli da zauzimaju sledeći stav: na primer, svaki

incident u kome su učestvovali kosovski Albanac i kosovski Srbin, bio je okarakterisan ili čak instrumentalizovan kao nešto što ima veze sa politikom, iako je to bio običan incident iz svakodnevnog života? Na primer, iznošene su sugestije da postoji mnogo silovanja Srпкиnja koje vrše Albanci i to sa političkim razlogom?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Obični incidenti nisu nikada tretirani kao ... Nekakvi obični incidenti, sitni incidenti nisu nikada tretirani kao politički, već oni koji su zasluživali da se ocene, oni su tako ocenjivani. A o silovanjima imate ovde napisano i rečeno koji su, gde su i to ima zvaničnih podataka, koji su kod vas u knjizi "Besane noći".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali problem u vezi sa time, ako budemo imali vremena i ako Pretresno veće to bude dozvolilo da učinimo, možemo time detaljnije da se pozabavimo, međutim, problem u vezi sa tim je da su razni ljudi, između ostalog i Srđa Popović izvršili istraživanja o tim silovanjima i ustanovili da je broj silovanja na međunacionalnoj osnovi bio niži od proseka. I, prema tome, to nije uopšte predstavljalo politički signifikantan događaj. Da li vi znate za taj izveštaj?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznat taj izveštaj vezan za silovanje. Sa tim se nikad nisam bavio, oko tih istraživanja i ništa mi o tome nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ja sam izneo našu tezu u vezi sa tim. Sada da vidimo šta ste vi rekli na strani 43 transkripta vašeg svedočenja od 25. januara. Opisivali ste osnivanje jednog tela. Možete li da nam kažete kako se to telo zvalo?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Možete li mi postaviti pitanje, vi, o kom telu vi tražite da vam dam odgovor? Telo je široki pojam. Dajte mi konkretno šta tražite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Okupljanja koja su započela 1981. godine i koja su dovela do toga da delegacije odlaze u savezne organe, a što je preraslo u masovni pokret Srba i Crnogoraca koji su odlazili sa

Kosova kako bi rešili svoje probleme, sve to je vodila jedna grupa ljudi, ograničena grupa ljudi. Vi ste bili jedan od njih. Kako se zvala ta organizacija?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio predsednik Rejoneske konferencije Saveza komunista Kosovo Polje, a kasnije predsednik Opštinskog komiteta Saveza komunista Kosova Polja. U vreme skupa u Kosovu Polju sam bio predsednik Rejonske konferencije i nisam pripadao nikakvoj grupi nacionalista koji su predvodili skup. Skupovi na teritoriji Kosova i Metohije, koji su održavani, mitinzi, protesti, delegacije su bile jedino sredstvo borbe za opstanak srpskog naroda na Kosovu i Metohiji, jer država Jugoslavija i ondašnja vlast na teritoriji Srbije, a o Kosovu i Metohiji da ne govorimo, nije preduzimala nikakve mere za spas srpskog i crnogorskog naroda. Prema tome, nisam pripadao nikakvim grupama o kojima vi tu govorite. Vi mi to ne možete stavljati u usta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Čovek po imenu Grujić, Duško Ristić, Kosta Bulatović, Boško Budimirović, Bogdan Kecman i Miroslav Šolević zajedno sa Zvomiroom Trajković, jedno vreme, bili su lideri Srba na Kosovu, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Oni su bili nosioci i organizatori uz pomoć naroda, jer ih je narod podržao, a tu je i takozvana "Peticija 216" kosovskih Srba koji su radili ono šta sam pre istakao, na organizovanju Srba i Crnogoraca u skupovima, delegacijama i drugim vidovima borbe za svoj sopstveni opstanak. Prema tome, ne može im se tada pripisati da su oni bili nacionalisti. Možda je bilo iskakanja u pojedničnim diskusijama, ali se ne mogu kategorisati, jer je neko morao da povede taj narod radi spasa, a to je bila jedna borba.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Zaustavimo se ovde na trenutak. Znači sada smo ustanovili da je postojala jedna grupa ljudi koja je timé upravljala i vi ste postali član te grupe, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja nisam posto član te grupe, ja sam bio sekretar u zvaničnoj politici. Sekretar Rejonske konferencije Saveza komunista i predsednik Opštinskog komiteta, ja vam to pon-

avljam nekoliko puta. A ovo je bio pokret, ja nisam bio član toga, nego sam bio u zvaničnoj politici, ali sam pripadao tom pokretu, masovnom, Srba i Crnogoraca za spašavanje srpstva i crnogorskog naroda na Kosovu i Metohiji. Pripadao sam masovnom pokretu, a ne toj grupi, a to nisu nacionalisti bili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi ste najmanje jednom prilikom sa tom grupom otišli u Beograd, onda kada ste se sastali sa Dizdarevićem, ono o čemu Dizdarević piše u svojoj knjizi. To je bilo 1987. godine, januar ili februar 1987. godine. Znači tačno je to da ste vi sa tim liderima otišli kod Dizdarevića?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Tačno je da sam ja bio kod Dizdarevića. Ne znam ko je od tih lidera bio tada. To verovatno piše u knjizi, ja bih voleo da vidite sastav delgacije i da me demantujete, ali mislim da od tih lidera, koje vi nazivate "liderima", a ja se sa tim ne slažem, mislim da je od tih lidera, ne znam da li jedan ili dva bili, ali vi to proverite u knjizi, jer ja tu knjigu nisam čitao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Da vidimo, ta grupa počela je da postoji početkom osamdesetih godine. Prošla je kroz važne događaje početkom 1987. godine i nastavila da postoji do kraja 1988. godine kada je raspuštena. Da li sam u pravu kada kažem da je ta grupa raspuštena krajem 1988. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam kada je ta grupa raspuštena i kada je prestala sa radom. Te datume nisam registrovao i ne znam. Ne mogu to da, nije mi poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sada želim da iznesem tvrdnju da vaš odgovor nije iskren. Vaš odgovor ne može biti iskren, zato što su o toj grupi detaljno pisali i Šolević i drugi. I vi veoma dobro znate da je ta grupa raspuštena 1988. godine i da ju je raspustio upravo ovaj optuženi, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja tvrdim da vaša konstatacija nije iskrena, jer ja ne znam kada je ta grupa raspuštena, niti da ju je vaš optuženi raspustio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vojislav Vučinić, ko je on bio?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To je bio jedan, takođe koji je pripadao tim koji su vodili taj narod. I jedan od nosioca za potpisivanje "Peticije 216" sa Kostom Bulatovićem. Inače kondukter, radio na železnici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Upravo tako, baš kao i vi i on je radio na železnici. I recite mi da li je on bio osoba koja je održavala komunikaciju između te grupe i Beograda i to sasvim redovno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja znam da je on radio ono šta su radili mnogi, u interesu Srba i Crnogoraca i nealbanskog življa koji je bio ugrožen. A kakve je on komunikacije i sa kim je on to imao, on to meni nije podnosio izveštaje i ja o tome ne mogu da kažem ništa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što je optuženi došao da se sastane sa kosovskim Srbima i drugima u Kosovu Polju početkom 1987. godine, da li je on bio u kontaktu sa vašom grupom, direktno ili indirektno, preko nekoga kao što je bio Vojislav Vučinić?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam prvi put čuo Slobodana Miloševića kada je došao za predsednika CK i prvi moj kontakt je bio kada sam ga pozvao 16. aprila 1987. godine ili 17., posle zбора pred kućom Zorana Grujića da dođe. To je moj prvi kontakt. Ko je ranije imao kontakt sa njim, jer ja sam njega pozvao kao predsednika CK Saveza komunista Srbije i primio veliku odgovornost na sebe i zbog toga sam imao da budem isključen od Azema (Azem Vllasi) i društva iz partije. Ali da li su drugi imali kontakt sa njim, to postavite pitanje drugome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je reč o sastanku od 24. i 25. aprila 1987. godine o kojima ste vi doneli dokumente i čiji smo video snimak videli, želeo bih da vam iznesem neke tvrdnje i zamolio bih vas da te tvrdnje komentarišete. Neposredno pre odražavanja tog sastanka optuženi nije pokazao, prema vašim sazanjima, nikakav interes za Kosovo?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja to nisam rekao. To je vaša proizvoljna konstatacija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam onda kakav je dokumentovan interes pokazao za Kosovo pre nego što je pozvan da dođe na prvi od tih sastanaka u aprilu 1987. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam. Ja sam rekao da njega poznajem i da sam čuo za njega onog momenta kada je došao za predsednika CK Saveza komunista Srbije. Kakav je pre toga interes imao, to biste morali vašeg optuženog, gospodina Miloševića, da pitate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ono šta vi tvrdite jeste ono šta Tužilaštvo prihvata, a to je da on nije pokazivao nikakve znake da želi da bude vođa, neposredno pre ovog perioda. Dakle on nije bio poznat kao osoba koja želi da postane vođa zemlje.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Od momenta kada smo se mi obratili, u konkretnom slučaju vezano za skup u Kosovo Polje, ja, predsedniku CK Savezu komunista Srbije, gospodinu predsedniku Slobodanu Miloševiću i njegov dolazak, on je jedini našao snage, hrabrosti i sposobnosti da se uhvati u problem, sa stanjem, sa dramom Srba, Crnogoraca na Kosovu i Metohiji. I od tada je on imao razumevanje. Naši skupovi i u Kosovu Polju nisu bili podrška Slobodanu Miloševića, nego podrška borbi za opstanak Srba, Crnogoraca na Kosovu i Metohiji, a velika je sreća što se našao Slobodan Milošević i koji je jedini imao hrabrost da preuzme odgovornost da rešava pitanje zajedničkog života Srba, Crnogoraca i Albanaca na Kosovu i Metohiji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Između prvog skupa 20. i drugog skupa 24, recite da li je njegov sekretar Mića Jakovljević došao kako bi se sastao sa onima koji su održavali te sastanke i kako bi organizovao način na koji će oni da se vode?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Ja se ne sećam tog Miće Jakovljevića o kome vi govorite. Sastanak sam ja sa Rejonskom kon-

ferencijom organizovao, ovaj koji je bio 24., a suprotno odlukama Opštinskog i Pokrajinskog komiteta koji su tražili da to bude aktiv i sa ključem 3:1 i 20 njihovih diskutanata. Prema tome, ja o tom dolasku Miće Jakovljevića sada prvi put čujem. Ne znam, ne sećam se ja toga. Inače bih vam rekao, nemam rezloga da to ne kažem.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi poznajete sekretara? Vi poznajete Miću Jakovljevića?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da se setim o kome se radi. Ja najiskrenije kažem, ne znam o kome se radi. Tad je dolazilo dosta tih, naročito posle dolaska Slobodana Miloševića i tako dalje, jer ja ne mogu da se setim svih koji su marširali kroz Kosovo i Metohiju da bi nam pomogli da spasimo svoj opstanak. Ne znam, ne mogu tu da budem precizan, ne mogu da se setim Miće Jakovljevića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Taj drugi sastanak o kome ste vi detaljno govorili tokom vašeg svedočenja, taj drugi sastanak je u velikoj meri bio insceniran i to za određene svrhe, uključujući i one cigle kako bi se bacale na policiju, kako bi se stvorio jedan problem koji bi omogućio optuženom da izađe i navodno pokuša da reši taj problem. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno. To je izmišljeno i netačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo tehnički, ovde u traskriptu piše "Mićo Koljević", a radi se o Mići Jakovljeviću, Mića Jakovljević. A drugo, Mića Jakovljević nikad nije bio moj sekretar. Mića Jakovljević je bio jedan od izvršnih sekretara Predsedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Srbije, verovato kao i mnogi drugi dolazio i odlazio sa Kosova.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, vam na ispravci.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šolević je o tome pisao, odnosno davao je razne intervjuje, na raznim mestima, u vezi sa tim. Vi nikada niste pročitali to šta je on rekao?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nikada nisam pročitao to šta je on rekao, niti znam šta je on rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja ću malo kasnije da vam dam priliku da to vidite. Pomozite nam u vezi sa sledećim: zar nije tačno da taj sastanak, odnosno da su demonstranti na tom sastanku bili i muškarci koji su bili naoružani poštoljima, da je bilo njih 200 do 300 mladića koji su tu bili kako bi eventualno mogli da se sukobe sa lokalnom policijom? Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno. Tvrdim, nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada je optuženi stigao, recite nam da li je bilo nekih problema da se sastanak premesti iz jedne sale u drugu? Dakle govorim o mestu održavanja.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Vi ste pomešali datume. Ja ću morati da vas ispravim. Prvi sastanak kada sam pozvao Slobodana Miloševića, gospodina predsednika, pozvat je i održan je skup pred Osnovnom školom "Aca Marović" u Kosovu Polju. A drugi skup ... A taj skup koji je održan u školi "Aca Marović" bio je zamišljen da se održi u sali ŽTP na železničkoj stanici, jer je to najveća sala tu, jer se smatralo da se na tom sastanku može bolje razgovarati. Međutim, kada je srpski narod saznao da treba da dođe Slobodan Milošević, onda se iz svih krajeva sa Kosova i Metohije, jer se na Kosovu i Metohiji ne može ništa prikriti, slio i veliki broj građana došao, tako da je fizički bilo nemoguće držati sastanak u Sali, već smo od železničke stanice išli zajedno, Slobodan Milošević i mi sa njim i održan je skup pred osnovnom školom u Kosovu Polju, na kome je pala odluka da građani sa Kosova i Metohije, Srbi, Crnogorci i Albanci koji su ugroženi, odaberu svoje delegate za sastanak koji će se održati 24. u sali Doma kulture "Braća Krajinović".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To mesto je bilo zgodno kako bi se tu parkirao jedan kamion sa kamenjem, a koje bi se koristilo za gađanje policije, kako bi se stvorila ta neka pometnje i kako bi onda optuženi mogao da izađe i da to nekako reši, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, vi možete da izmislite da su tamo bile tenkovske jedinice. Ja vam tvrdim da je to sušta neistina, da se ne radi o bilo kakvom kamionu i to je samo proizvoljna konstatacija koja želi da omalovaži taj skup koji se tada održao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Što se tiče samog skupa, bilo je dosta priprema i usaglašavanja govora koji će da se izgovori, a to ste radili vi, ne vi lično, već vi i vaše kolege, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: O čijem govoru vi postavljete pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Govori koji su odražani u Sali, da su mnogi bili unapred planirani. I oni su bili upereni protiv kosovskih Albanaca, a to je bilo organizovano.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Molim vas, budite konkretni. Čiji govor je unapred organizovan i pripreman?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Postaviću pitanje na sledeći način. Mi smo videli video snimak, zar ne, video snimak nekih od govora koji su održani na tom skupu, a koji je trajao dosta dugo, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne, molim vas postavite mi pitanje na pravi način. Molim vas, ja nemam pravo da postavim pitanje, ali konstatujem, o kom vi govoru govorite da je bio unapred pripremljen i konsultacije? Dajte mi konkretno pitanje?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, mislim da morate da budete konkretniji kako bi svedok odgovorio na pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa u tome i jeste problem. Oni govori koje smo videli na onom video snimku, meni u vezi sa tim interesuje ko je pripremio video snimak? Da li je to pripremila policija, DB, ko?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Tvrdim da nijedan govor koji je tamo održan, ja ni sa nijednim nisam kontaktirao, niti učestvovao, jer su to delegati svih krajeva Kosova i Metohije. Ja bih trebao da imam pet dana odsustva da obiđem, da svima ... Svako je imao svoj govor. Prema tome, nije tačno, to je neistina da je bilo kakav govor spreman sa policijom ili bilo ko da je učestvovao u tom pripremanju. Ja sam moj govor održao. Ja sam taj govor sastavio, ko ga je na Rejonskoj konferenciji pogledao ... Inače ta konstatacija ne stoji i nije tačna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Azem Vlasi je pisao o tome i drugi kosovski Albanci su, u stvari, bili zastrašivani da ne govore na tom skupu i to upravo zbog organizovanog prisustva ljudi koji su bili tamo, kako bi omogućili ovom optuženom da im se obrati i takođe da slušaju druge govornike.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Prvo, Azem Vlasi nikad se nije plašio u svojim govorima i davao je, govorio sa takvim nacionalističkim istupanjima, nikada se nije bojao posledica takvog govora. Jedan od takvih govora je njegov iz juna meseca 1985. godine, kada je krenula kolona Srba iz Kline i Batuse (Batuse) koje danas nema struje 41 dan, kada je nacionalistički i uvredama kod instituta gde je kordon milicije, sprečio iseljavanje Srba i odlazak za Beograd i nikome nije smetao. Prama tome, ni jedan Albanac nije bio zaplašen, tamo su govorila dva Albanaca, bilo ih je prisutno više. Drugo je pitanje što oni nisu hteli da govore.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na kraju sastanka, hteo bih da se ipak sveobuhvatno bavimo tim sastankom, a ne da ulazimo u detalje, na kraju tog sastanka Azem Vlasi i drugi koji su bili na vlasti izneli su prigovore. Oni su pregledali one žalbe koje su bile iznete na tom sastanku, zar ne? I oni su to uradili na jedan odgovoran način.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato ...

SUDIJA ROBINSON: Žalbe, prigovori, čiji?

TUŽILAC NAJS: Raznih govornika.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato da su oni ocenjivali te govore, prigovore i žalbe. I, prema tome, ne mogu da kažem, jer su oni trebali da ocenjuju govore i žalbe Srba i Crnogoraca, kasno je bilo posle. A nije mi poznato da su pokrenuli postupak, jer je to njih vrlo malo interesovalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Shvatam. Dakle, vaš pristup tom sastanku je bio da se nije radilo o sastanku na kome je trebalo rešavati probleme, jer ste bili ubeđeni da oni neće rešiti te problem, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Cilj tog sastanak je bio da mi iznesemo probleme, koji opterećuju Srbe i Crnogorce na Kosovu i Metohiji, njihov progon, njihovu dramu, njihov teror, teror nad njima. Tamo je govorilo 76 učesnika i sastanak je trajao 13 sati. Prema tome, cilje je da se upozna, ne samo Slobodan Milošević, jer on, pre svega kao predsednik CK, nego i Jugoslavija i šira međunarodna javnost šta se to zbiva sa Srbima i Crnogorcima na Kosovu i Metohiji, koji to nisu zaslužili, jer srpski narod nije osvajački narod.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, došao je trenutak za pauzu. Napravićemo sada pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ostanimo i dalje pri onom sastanku i onome šta se dešavalo posle toga. Vi ste nam 25. januara rekli, kada ste govorilo o tome kako je optuženi dolazio na te sastanke, vi ste nam rekli "da je to mogo da bude i neki drugi Milošević, ali da ste vi bili tamo i mi smo vas pozvali i vi ste prihtili naš poziv". Dakle to ste rekli Miloševiću. I sada kada se osvrnemo na taj događaj, to je istina, budući da je postajao jedan pokret Srba na Kosovu na čijem čelu su bili ljudi koje sam ja identifikovao i njima je bio potreban

vođa, lider. Optuženi je odgovorio na vaš poziv, prihvatio ga i iskoristio tu priliku da postane vođa Srba. To je tačno, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. On je podržao, slušajući celu noć vapaj, očaj i iznošenje tuge, žalosti i terora Srba, 24. kroz 25. I od njega je zahtevano da preduzme mere u granicama svojih ovlašćenja i kod države Jugoslavije da se spasi srpski narod na Kosovu i Metohiji. Inače nije cilj bio da se on proglaši za lidera.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. On je video to kao mogućnost, time što će da vodi Srbe na Kosovu. I on je iskoristio tu priliku i jedno vreme je izgledalo da on, u stvari, dobro služi interesima Srba na Kosovu, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: On nikakvu priliku nije iskoristio. On je samo stao na čelo borbe za spas srpskog i crnogorskog naroda. To je moja konstatacija. Pitajte gospodina predsednika Miloševića ono što ste postavili meni pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Šta kažete na ovaj opas, opis jednog od vašeg kolege iz te grupe: "Ušao je u salu kao predsednik Centralnog komiteta, a otišao je kao vođa srpskog naroda. Tražili smo vođu, dobili smo cara." Da li to opisuje ono šta se desilo na tom sastanku?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam o kome se kolegi radi. Niti smo tražili vođu, niti smo dobili cara. Tražilo smo predsednika, izašao je predsednik.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo dalje. Vi ste govorilo nešto o tome kome su bile upućene reči "niko ne sme da vas bije" i da je to bilo upućeno samo nekolicini ljudi koji su bili tu. Mislim da vas nisam dobro shvatio. Kome su bile upućene te reči?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Dobro ste me shvatili, tada i sad me dovoljno shvatate. Bile su upućene, jer je to moglo da čuje samo par ljudi koji su bili oko njega, tu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vi znate, a to ćemo da vidimo uskoro, da je to sve bili emitovano na televiziji. Te konkretne reči su bile

emitovane na svakom kanalu tokom te noći i na svim glavnim kanalima, svim glavnim programima i dnevnicima u to vreme, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Šta to znači? Kakav odgovor ja da dam tu šta je bilo emitovano?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sam vam već rekao da je moguće da je to sve bilo planirano, inscenirano, ali te reči su bile glavna vest u svim vestima te noći, širom Jugoslavije, a i širom Srbije. I te reči su potakle nacionalno osećanja Srba, zar ne, emitovanje tih reči?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja ostajem pri izjavi koju sam dao 25. januara, da te reči koje je on rekao tada, da je mogao samo da čuje samo taj delić. A to kako je komentarisano i kako je prikazano na televiziji, ja nisam za to da dajem ocenu. I tvrdim da to nije bilo upućeno za dalje zloupotrebe i da niko na teritoriji Srbije i Crne Gore ne sme da bude kriminalce i tako dalje. To je tog trenutka, tu, za tu lokaciju bilo upućeno. A šta, zar je trebao da kaže "udrite"?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate za čoveke po imenu Dušan Mitević?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da, poznajem ga. Inače nikada sa njim kontakt nisam imao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Njegova televizija je emitovala to, a intervju koji je on dao u dokumentarnom filmu "Smrt Jugoslavije" (The Death of Yugoslavia) već je uvršten u dokazni spis i to je bilo preko svedoka de la Brosa (Renaud De La Brosse). Idemo dalje. Nakon ovog skupa, sastanka aprila 1987. godine, kao što vam je poznato razni ljudi su smenjeni sa svojih položaja, izgubili su svoja radna mesta, a optuženi je došao na mesto predsednika, na mesto Stambolića, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da, on je došao, a inače o kadrovskoj politici koja se vodila u vrhu partije i gore, meni to nije poznato i nije mi dostupno, jer ja sam bio jedan mali rukovodioc jednog komiteta, tako da ne znam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. U redu. Tako kažete. Ali ipak, budući da ste bili član Saveza komunista, kako ćemo da saznamo, bili ste i član SPS, vi ste bili upoznati sa glavnim događajima. Jedan drugi važan događaj je bio kada je Dragiša Pavlović pretrpeo poraz u Savezu komunista Srbije i kada je on smenjen.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato kada je smenjen, a drugo, ništa, samo sam pratio te informacije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Radilo se o čoveku koji je kritikovao ovog optuženog. Kritikovao ga je zbog onog šta je rekao u Kosovu Polju i što nije do kraja sledio ideju bratstva i jedinstva, jer se smatralo da je to ono šta može da drži bivšu Jugoslaviju na okupu.

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne može se prihvatiti vaša tvrdnja ili njegova koju vi apostrofirate, da Slobodan Milošević, predsednik, nije držao liniju bratstva i jedinstva. To je on potvrdio u govorima na Gazimestanu (Gazimestan), u Domu kulture, a to se i ovde moglo prikazati kada je 25. januara ... A to o smeni Dragiše Pavlovića i drugih funkcionera, molim vas, ja tu nisam bio niti prisutan, niti znam. Ja sam te vesti čuo kao i svi građani, sa televizije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se na one reči "niko ne sme da vas bije". Ako je to bilo upućeno samo nekolicini, onako kako vi sugerišete, potvrdite ovo: razni protesti, demonstracije protiv ovog optuženog devedesetih godina, kada su sami Srbi bili suočeni sa policijom, a možda i sa vojskom, zar nisu oni tada skandirali u vlastitu odbranu, da im je bilo rečeno da niko ne sme da ih bije? Zar nije to bilo nešto šta se često dešavalo devedesetih godina, da su neki izvikivali, odnosno njemu upućivali te reči?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Zloupotreba te reči koju je on uputio, koja je kasnije korišćena za zloupotrebu u opoziciji ... Inače to ne stoji ... Činjenica da je ta reč upućena tamo kako se to konstatuje u tim izjavama pojedinaca koji su to koristili u svoje svrhe i svoje reklame ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li su reči bile "niko ne sme da vas bije" ili "niko ne sme ponovo da vas bije"?

TUŽILAC NAJS: Pa, ovo drugo.

SUDIJA ROBINSON: Da, to je, ipak, različita konotacija.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vraćamo se sada na 1988. godinu i na vašu grupu, odnosno na onu grupu čije smo vođe identifikovali. Dakle ta grupa je i dalje postojala. Recite nam, molim vas, šta je ona radila 1988. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam šta je radila 1988. godine. Ja sam pre rekao da sam ja bio u zvaničnoj politici, sekretar partije. A u toj grupi nisam ja bio sa njima. I nije mi poznato šta je radila.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste i dalje radili na železnici?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ja sam penzionisan kao predsednik partije 1990. godine u Kosovom Polju. Mislim da sam ostao još neki dan, ali vrlo malo, na železnici, pa sam posle prešao, 1989. godine sam prešao na dužnost predsednika partije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, kao lokalni političar vi znate da su tokom 1988. godine grupe Srba slate na razna mesta kako bi tamo demonstrirali, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne da demonstriraju, nego su išli na razne načine da traže podršku i spas srpskog naroda na Kosovu i Metohiji. Išli su kod svih saveznih organa, u Skupštinu, u Predsedništvo, išli su u Crnu Goru, ali nigde nisu naišli na podršku da budu spašeni. Da su naišli na podršku da se spasu, da se podrži srpski narod i uvede red i mir na Kosovu i Metohiji, ne bi došlo do onoga do čega je došlo. Jedino ih je podržala crkva i kasnije dolazak Slobodana Miloševića.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Miroslav Šolević je jedan od glavnih vođa ove grupe. Da li vam pada na pamet bilo koji razlog zbog čega bi on izneo raznu sliku ovih događaja?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To mi nije poznato. To ćete morati da pozovete Šolevića, pa nek vam on to objasni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne pitam njega, pitam vas, gospodine Baleviću?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sa Šolevićem nikakvih kontakta, posle odlaska sa Kosova i Metohije, nisam imao, nit' sam čitao njegove knjige. Prema tome, ne znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaša grupa, ta grupa čiji ste vi bili aktivan član, aprila 1987. godine, prema rečima onih drugih koji su vodili tu grupu, ta grupa je postala važan instrument u rukama ovog optuženog. I to je razlog zbog čega ja postavljam ova detaljna pitanja. Grupa je postala, vi ste postali važan instrument u njegovim rukama. Odras toga su bile demonstracije ove grupe i to je dovelo do smenjivanja vlasti u Vojvodini i u Crnoj Gori. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja vas ponovo, ja vam ponovo odgovaram da ja nisam pripadao nikakvoj grupi i grupašenju. I molim vas da me o tome više ne pitate, jer vam neću davati nikakav odgovor. Ja nisam bio instrumenat u rukama Slobodana Miloševića, nego sam bio predsednik partije, Saveza komunista, a kasnije SPS, sa čime se ja ponosim, jer sam radio na liniji bratstva i jedinstva naroda na Kosovu i Metohiji. Prema tome, ni jednoj grupi i ne stoji činjenica da smo mi smenili rukovodstvo u Vojvodini i ne znam gde ste još naglasili, jer smo mi, koji su radili na Kosovu i Metohiji ... Smenila ih je njihova politika, negativna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste slali demonstrante da rade ono šta su radili. Ponekad čak su koristili i nasilje i oni su, u stvari, srušili te vlade, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno da smo slali bilo kakve demonstrante, jer to su bili skupovi, mitinzi u mirnom, bez i jednog incidenta. Ni jedan incident, ni jedna negativna parola, nacionalistička nije bila na tim ... I to su bili mirni mitinzi u borbi za ono šta sam već rekao, za opstanak srpskog naroda na Kosovu i Metohiji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste vi lično bili na tim mitinzima, pa zbog toga kažete da se radilo o miroljubivim mitinzima na kojima nisu izvikivane nacionalističke parole?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam bio na jednom mitingu, mitingu u Nišu i to tvrdim. Na drugim mitinzima nisam bio, ali znam one koji su bili i njihove ponašanje, jer su bili tu moji drugovi, prijatelji i tako dalje, a to je i zabeleženo na televiziji. Dalo se videti na snimcima televizije, tu nije bilo nacionalističkih parola upereno protiv Albanaca, albanskog naroda.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Isto tako ćete reći da nije bilo nacionalističkih parola na Gazimestanu 1989. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Reći ću isto.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Uskoro ćemo da dođemo i do toga, ali ostanimo na 1988. godini, 1989. godini. Da li je tačno da vaša grupa, odnosno da je ta grupa bila pripremljena i da je, u stvari, bila u mogućnosti da smeni Vladu u Bosni i na isti način kao što je to učinila sa Vladom u Vojvodini i Crnoj Gori? Da li je to tačno?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali optuženi je tada, pokazujući kako kontroliše vašu grupu, rekao "ne" i povezo je to nekako sa predajom Jajca?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam šta je vaš optuženi, gospodin predsednik, Slobodan Milošević, rekao, ali ja tvrdim na ono prvo pitanje koje ste mi postavili da to nije tačno, da mi smenimo Vladu u Bosni i Hercegovini.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, teme o kojima sam ispitivao su teme koje želim da prođem osvrćući se na novinske članke, a u kojima su izneti stavovi relevantnih pojedinaca. Mislim da je to dobro metoda, tako da on može da vidi na osnovu čega ja postavljam pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Koliko ima tih članaka?

TUŽILAC NAJS: Tri ukupno, ali su kratki.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Morate da imate na umu da je on porekao da je bio deo bilo kakve grupe.

TUŽILAC NAJS: On je porekao da je bio deo grupe, ali je isto tako bio uključen u događaje 1987. godine, bio je na političkom položaju. Pokazao je da je imao široka saznanja o raznim temama, ne samo o temama o kojima ja postavljam pitanja. I ja bih želeo, uz vašu dozvolu, da mu pokažem te materijale, jer to leži u osnovi mog ispitivanja.

SUDIJA ROBINSON: Prvo mu ih pokažite.

ADVOKAT KEJ: Ja želim da uložim prigovor, jer ovde imamo samo još jedan pokušaj da se dokazi uvrste u dokazni spis, dokazi koje sam svedok ne prihvata. Na taj način će Tužilaštvo da ima bolju dokaznu platformu, a svedok može da govori samo na osnovu svojih saznanja i ono šta on lično zna. Svakako, na osnovu toga je i pozvan ovde da svedoči. Sada predočavati ovom svedoku šta su drugi ljudi rekli nekom drugom prilikom, a kada on tamo nije bio, nema nikakve dokazne svrhe za ovog svedoka. Šta se time postiže? Ukoliko se takav materijal pokaže Pretresnom veću, po našem mišljenju to neće ni malo da pomogne ovom suđenju.

SUDIJA ROBINSON: Ali mislim da prvo moramo da čujemo odgovore svedoka, zar ne?

ADVOKAT KEJ: Da, ali njemu treba postaviti pitanje i ukoliko se onda ispostavi da to ima neku relevantnost ili neku osnovu, onda može na osnovu toga da se nastavi dalje sa radom. Međutim, sada se koristi tehnika po kojoj dokument ulazi u spis, a svedok kaže "ja ne znam ništa o tom dokumentu, to nema nikakve veze samnom". Onda se Pretresno veće nalazi u situaciji da je potrošilo pola sata na neki dokument koji je svedok porekao.

SUDIJA KVON: Bez obzira na to da li je to dobro ili loše, nije li to bila naša praksa i praksa Tužilaštva i Odbrane?

ADVOKAT KEJ: Ne na takav način. Tokom izvođena dokaza Tužilaštva bilo je mnogo odluka u kojima je rečeno optuženom "on ne zna ništa o tome, vi ćete da imate šanse da pozovete svoje svedoke". Sudija Mej (May) je često u prvoj fazi Predmeta donosio takve odluke. A sada ovde pokušava da se iskoristi ista ta tehnika. Međutim, Tužilaštvo je imalo prilike da izvodi svoje dokaze.

SUDIJA KVON: To ne znači da ćemo mi te dokumente da uvrstimo. Ako dokumente ne uvrstimo spis, da li postoji neka opasnost u tome da se ti dokumenti pokažu svedocima?

ADVOKAT KEJ: Da, to može da se uradi. Međutim to nije tehnika koja se ovde primenjuje. Ja mislim da mi ovde nismo radili na takav jednostavan način, nego smo čitali mnogo stranica nečega šta je neko drugi rekao nekom drugom prilikom i to je ulazilo u spis. Time se stvara impresija da Tužilaštvo želi da Pretresnom veću objasni stvari, umesto da postavlja pitanja svedoku i sluša šta svedok može da kaže o stvarima o kojima svedoči. Naravno, prilikom unakrsnog ispitivanja, prema našem Pravilniku (Rules of Procedure and Evidence) postavljaju se pitanja o stvarima koje je svedok spomenuo u svom svedočinju. Ovde se radi o odstupanju od tog pravila.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, dozvolite mi da nešto kratko kažem o tome. Ovo sigurno nisu teme, van tema koje je obradio svedok. U svakom slučaju ja imam pravo da govorim i o drugim temama, ako su važne za moje teze. On je govorio o ovome, optuženi sme da postojala pitanja o tome, a onda je moja dužnost da ja takođe postavljam pitanja o tome kako bih izveo svoje teze. On je izneo mnogo materijala koji pokazuju način na koji je ovaj svedok okarakterisao taj sastanak. Ali način na koji je ovaj svedok okarakterisao aktivnost ljudi koji su učestvovali na tom sastanku je možda pogrešan i apsolutno je moja dužnost da se pobrinem da Pretresno veće ima sve najbolje na kraju, na svom raspolaganju. U ovakvom Predmetu izuzeti takve materijale iz spisa, makar da su oni i intervjui, bilo bi štetno u traženju istine. Ja imam novinske članke, a imamo i video snimke, raznih tih ljudi koji direktno u kameru kažu šta su radili. Bilo bi sada sasvim artificijelno da se to izuzme iz vašeg razmatranja kada postoje ljudi koji su saradivali sa ovim svedokom u stvarima koje su se tada odvijale. Na primer, uzmite bacanje kamenja. Šolević sasvim jasno objašnjava šta se tada tačno dogodilo.

SUDIJA ROBINSON: Da li je uključen i njegov intervju?

TUŽILAC NAJS: Šolević je dao intervju za dokumentarni film "Smrt Jugoslavije", imamo transkript, imamo inserte o tome gde oni tačno kažu šta su radili.

SUDIJA ROBINSON: Ali ja mislim na svedoka.

TUŽILAC NAJS: Svedok nije tu davao intervju. Međutim, to su ljudi sa kojima je on saradivao.

SUDIJA ROBINSON: Razmotrićemo to.

TUŽILAC NAJS: Hvala.

ADVOKAT KEJ: Samo jedna stvar, želo bih da odgovorim. Način na koji se ovo radi je taj da se taj materijal iznosi prilikom njihovog iznošenja dokaza. Oni mogu ovom svedoku da pokažu materijal koji su uvrstili u spis samo prilikom svog izvođenja dokaza, jer to onda leži u osnovi optužnice i u osnovi teza Tužilištva. To tako treba da se uradi, a gospodin Najs je sve to okrenuo. On ne treba da ovde odgovora ninačije teze. On treba da iznese svoje teze, svoje teze koje su zasnovane na njegovim dokazima, dokazima koje je on izneo prilikom svoje faze suđenja. To treba da se da svedoku.

TUŽILAC NAJS: Ja moram putem Suda svom kolegi da objasnim neke stvari. O tome je razgovarano dok gospodin Kej nije bio prisutan, prošle nedelje, u stvari pretprošle nedelje. I tada je vođenja diskusija zašto u konkretnim okolnostima ovog suđenja neke stvari mogu malo da se prošire. Jednostavno, situacija nije ista kao situacija u običnoj nacionalnoj jurisdikciji.

ADVOKAT KEJ: Ja sam pročitao transkript i znam tačno šta je rečeno.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, ja sa ovim imam problema, imao sam ih i ranije. Možda je to situacija koja do sada nije rešena na ovom Sudu. Međutim vi se ovde ne ustežete da kažete da pokušavate da uvrstite u spis materijal za koji prilično dobro znate da ga svedok neće prihvatiti kao svoj, a od nas tražite da taj materijal tretiramo kasnije prilikom većanja kao pozitivni materijal koji podržava vaše teze. To nije u skladu sa kontradiktornim postupkom. To ne znači da je to postupak koji ne treba ovde da usvojimo, jer smo ovde suočeni sa jednom neobičnom situacijom, jer imamo jedan ogroman korpus materijala, jedno jako dugo suđenje i Tužilaštvo možda može da zaključi da neki materijal koji može da bude od pomoći Pretresnom veću nije bio uvršten prilikom izvođenja dokaza Tužilaštva. Možda smo ovde suočeni sa dva

različita pitanja koje treba da razmotrimo na dva načina: jedno je korišćenje materijala prilikom unakrsnog ispitivanja, a drugo je to šta vi, po mom mišljenju, flagratno nudite, bez obzira da li će svedok da usvoji taj materijal ili ne, kao dokumente koji pozitivno podržavaju vaše teze. Možete li da mi kažete da li postoje neki pravni izvori na ovome Sudu kako da razrešimo ovu situaciju, izvori različiti od čisto kontradiktornih osnova postupka?

TUŽILAC NAJS: Imam da kažem tri stvari u vezi sa tim. Strukturalni problemi sa kojima smo suočeni u ovom Predmetu i u ovom tipu predmeta, uopšteno govoreći, su problemi koje sam spomenuo pre nekoliko nedelja. Ti će problemi da se ponavljaju. Radi se o tome da Tužilaštvo iznosi svoje teze u onom opsegu koji je prikladan za situaciju u kojoj se Tužilaštvo nalazi na početku izvođenja svojih dokaza.

SUDIJA BONOMI: Meni su jasne vaše strateške poteškoće, ali moj je problem kako da razrešim te strateške poteškoće?

TUŽILAC NAJS: Dakle, problem činjenica da je optuženi proširio ovaj Predmet je nešto u čemu ja njega ne mogu da zaustavim, ja se tome ne protivim. Ako on kaže da se taj sastanak dogodio, ali da je taj sastanak bio najveći odraz demokratije, svi su se ponašali veoma pristojno i tako dalje, sve on to sme da kaže. Međutim, onda, po našem sudu, mi moramo na to da odgovorimo i to u razmerama o kojima tek možda moramo da se dogovorimo. Dakle, to je prva stvar od tri. Druga stvar, kao što ste vi to spomenuli, možda se deli na dve stvari. Nezgodno je to što je svedok ovde, ne bih želeo da se troši vreme da on ode pa da ja onda odgovorim na to. Međutim, možda će biti svedoka na obema stranama u ovom Predmetu koji nikada neće da se udalje ni santimetar od stava koji su zauzeli. Pretresnom veću će u vezi sa procenjivanjem verodostojnosti takvih svedoka da bude od koristi, ako bude znalo da postoji ceo korpus materijala koji je suprotan stavu koji je zauzeo svedok. Prema tome, vrednost ovakvog materijala koji ja nastojim da istražim sa ovim sve-

dokom je vrednost koja pomaže Sudu da ocenjuje verodostojnost svedoka. Naravno, možda je teško verovati nekome 100 posto šta on kaže, ukoliko ustanovite da postoje drugi izveštaji koji na više mesta ponovljaju druge stvari, bilo da su to novinski izveštaji, inserti, intervjui na televiziji i tako dalje. U stvarnosti u kojoj mi svi ovde živimo, u kojoj se održava ovo suđenje, bilo bi, po našem mišljenju, sasvim nerealno da se vi potpuno odvojite od tog materijala.

SUDIJA ROBINSON: Međutim, ja vidim nedostatak ovakvog postupka, a koji proizilazi iz kotradiktornog sistema. To je činjenica da optuženi neće da ima priliku da unakrsno ispita osobe koje su dale te izjave.

TUŽILAC NAJS: To je apsolutno tačno. I to je realnost situacije u kojoj nema pravila o iskazima iz druge ruke, ali mi takvo pravilo nemamo i, prema tome, sav materijal je, *prima facie*, prihvatljiv. Vaša je funkcija tokom celog suđenja da odredite težinu svakog materijala. Treća potencijalna vrednost ovakvog materijala je ta da on može da dokaže tvrdnje koje su iznete. Naravno, ja neću da insistiram da se tako nešto radi samo na osnovu novinskih članaka ili televizijskih intervjuja, ako taj materijal stoji sam za sebe. Ali ako postoje i drugi materijali koji govore o istoj stvari ili ukoliko svedok prihvati deo materijala iz druge ruke, onda je situacija drugačija i to onda potkrepljuje teze koje su iznete. Meni se čini da je to jedna sasvim otvorena, iskrena analiza situacije u kojoj smo se našli. Vi ste upotrebili reč "flagrantno", a ja bih se radije opredelio za reč "otvoreno". Ja ne pokušavam da sakrijem ono šta radim kada je reč o ovom svedoku, znajući da ste u proteklih nedelju ili dve počeli da se malo više brinete o ovom iskazu, naročito sudija Bonomi. Dakle, ja sam objasnio šta želim da uradim, na primer, sa video trakom "Smrt Jugoslavije". Mi smo izbacili sve komentare sa te trake. I sada u vezi sa temom ovog sastanak imama samo inserte sa intervjuima raznih učesnika, a ceo transkript onoga šta su oni rekli takođe stoji na raspolaganju.

SUDIJA ROBINSON: Znači vaš pravni argument za prihvatanje ovog materijala je taj da je po Pravilu 89(C) sav dokazni materijal prihvatljiv, ako je relevantan i probativan.

TUŽILAC NAJS: Ako je relevantan i probativan čisto u smislu zdravog razuma.

SUDIJA ROBINSON: Ne znamo šta će svedok da kaže o tom materijalu.

TUŽILAC NAJS: Da, ne znamo šta će da kaže. Međutim, novinski članci su dokumenti sami po sebi, oni imaju neku vrednost sami po sebi, a, isto tako, video traka na kojoj se nalazi neko koga ovaj svedok sigurno prepoznaje, to su Stambolić, Šolević, Vlasi, pokušavam da se setim ko je još tu, možda još neko drugi, dakle to su sve ljudi koje ovaj svedok prepoznaje.

SUDIJA ROBINSON: Sudija Kvon me je upravo podsetio da je u nekoliko navrata prilikom izvođenja dokaza Tužilaštva bilo dozvoljeno optuženom da ponudi na uvrštenje neki novinski članak, ali ukoliko svedok nije imao nikakve veze sa tim člankom, onda taj članak nije uvršten u spis. A u drugim slučajevima, kao što je rekao gospodin Kej (Kay), gospodinu Miloševiću uopšte nije bilo dozvoljeno da uvrštava takve stvari u spis, nego mu je rečeno da će njegovo vreme da dođe kasnije.

TUŽILAC NAJS: Kao što sam već jasno rekao, postoji razlika, jer on je znao da će da dobije priliku da sve to radi.

SUDIJA ROBINSON: Vi nećete da imate još jednu takvu priliku?

TUŽILAC NAJS: Mi ne znamo da li ćemo da je imamo. Evo, da vam dam jedan primer. Kada je reč o ovim potencijalnim svedocima, ja, zapravo, moram da kažem da se ovde radi o jednoj važnoj temi. Dušan Mitević, mislim da nije više među živima, to je bio direktor

televizije. Stambolić je mrtav. Šolević je živ, ali ko zna da li bi on mogao ovde da se dovede. Vlasi, to je čovek koji se nalazi na našoj listi "B", mislim da bi on bio dostupan za svedočenje. Sada ne mogu da se setim ko je još tu. Da, Dizdarević, on je živ, napisao je knjigu. Ali, dakle, da bismo odgovorili na ono šta je optuženi rekao samo u vezi sa ovom temom mogli da dovedemo barem tri svedoka da odgovore na to. I, naravno, ukoliko se materijal Sudu prezentira putem svedoka, a to je legitimna funkcija unakrsnog ispitivanja, onda će Sud da bude u boljoj situaciji da odluči koje bi još dodatne svedoke želelo da čuje. Vraćam se sada na moj početni stav, a to je, naravno, da materijal ove vrste koji nije usvojen, koji ne podržava druge žive iskaze, iako bih ja na to, tehnički gledano, mogao da se oslanjam, a, naravno, to sigurno neću da učinim, sigurno ne zato da dokažem istinitost onoga šta stoji u tim člancima. Ipak, sigurno želim da se oslonim na te materijale kako bih pokazao Sudu da postoje neki problemi sa verodostojnošću ovoga svedoka. Ja mislim da je to sasvim prikladna i dolična stvar za Tužilaštvo. Ne znam da li je to odgovor na pitanje sudije Bonomija?

SUDIJA BONOMI: Ali ja sam vas pitao da li postoje neki pravni izvori u vezi sa tim?

TUŽILAC NAJS: Da, izvinjavam se, pravni izvori. Mi nismo smo to proveravali. Ja mislim da nema takvih pravnih izvora, ali, ako dozvolite, ja ću time da se pozabavim kasnije danas. I ukoliko nađem neki pravni izvor koji je supraton mom stavu, onda sve moje materijale možemo da ostavimo po strani. U svakom slučaju, mislim da sam već jasno rekao da su odluke tokom izvođenja dokaza Tužilaštva bile pomalo nekonzistentne. Mislim, naravno, da je sasvim jasno da neke stvari mogu tako da se naprave, a neke ne mogu. Ja smatram da je u ovoj fazi Predmeta te stvari treba da se razmotre.

SUDIJA ROBINSON: To je veoma važno pravno pitanje. Radi se o merodavnom pravu na ovom Sudu. Deo problema se odnosi i na to šta je merodavno pravo i na ovom Sudu. Već smo rekli da je to *sui*

generis. Neki ljudi kažu da ovde imamo amalgam dva pravna sistema. U svakom slučaju sada smo se ovde za materijalnu odredbu poslužili građanskim pravom, to je naše Pravilo 89(C), a koje kaže da su svi dokazi prihvatljivi, ako su relevantni i probativni. Meni se čini, gospodine Kej, da uskraćivanje uvrštenja ovih dokumenta na osnovu toga što ih svedok nije usvojio, nešto šta dolazi iz kontradiktornog sistema.

ADVOKAT KEJ: Ovde se ne radi o iskazima iz druge ruke. Ovo nema nikakve veze sa iskazima iz druge ruke. Ovo je materijal koji ne prolazi test relevantnosti i probativnosti. Ja kada čujem da Tužilaštvo govori o proširivanju pitanja, meni se ledi krv u žilama. Suđenje treba da se izvodi po optužnici i tezama Tužilaštva. Sva suđenja funkcionišu na takav način, bez obzira da li se radi o kontinentalnom ili anglo-saksonskom pravu. Ovde se radi o tome da optuženi treba da odgovori na teze koje je Tužilaštvo iznelo protiv njega tokom 300 dana. A sada smo suočeni sa tim da se Tužilaštvo ovde bavi, ne samo pitanjima koja su sadržana u optužnici, već i nečim drugim, što mi takođe ledi krv u žilama, a to je da oni kažu: "Pazite, postoji ogroman korpus materijala za koje biste vi trebali da znate". Meni nije ni malo drago da učestvujem u suđenju koje se odvija po pravnom sistemu u kome postoji neki veliki korpus materijala za koji Sud treba da zna, a mi ne znamo za to.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, možda će gospodin Najš da razmisli o tome šta je rekao, ali ako vi kažete da ti dokazi nisu ni relevantni i probativni ...

ADVOKAT KEJ: Apsolutno.

SUDIJA ROBINSON: Ali gospodin Najš kaže da se ti dokazi tiču verodostojnosti ovog svedoka.

ADVOKAT KEJ: To je jedna široka fraza. Kakav je to materija? Koji on status ima? On može da postavlja pitanja, svedok to može da negi-

ra. I kakav je onda status tog materijala? Mi smatramo sledeće: ja, kao pravnik, advokat koji učestvuje na suđenima, vidim da Tužilaštvo svakodnevno koristi ovaj mehanizam kao način da se u spis uvrste dodatni materijali koji idu protiv optuženog, a sa kojim on neće moći da barata. I zato to ne prolazi test probativnosti i relevantnosti. To nije zasnovano na tezama čije je izvođenje trebalo da se završi 25. februara 2004. godine. To je dodatni materijal koji nije bio deo optužnice i teza koje proizilaze iz optužnice.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li vi imate nešto da kažete u vezi sa ovim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ova propagandna emisija Bi-Bi-Si-ja (BBC) na koju se stalno poziva gospodin Najsa, je okosnica svih teza gospodina Najsa, uz, naravno i razne intervju moje političkih protivnika. Mislim da je to neozbiljno. Doduše farsa obično i ne spada u ozbiljne pojave, odnosno ne u preterano uvažene pojave koje, doduše, spadaju u realan svet, ali kao karikatura. Ja mislim da je neozbiljno stalno se vraćati na nekakve propagandne emisije i nekakve izjave koji su moji politički protivnici davali posle ne znam koliko godina od događaja o kojima nešto govori. To apsolutno ne znači ništa. Ali meni ne smeta šta god hoćete ovde da prikažete, koga god hoćete da pozovete kao svedoka.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Gospodine Najsa.

TUŽILAC NAJS: Izvinjavam se, samo jednu stvar želim da kažem. Zahvalan sam svom kolegi koji me je podsetio na to. Vlasi je na početku odbačen kao svedok. Pretresno veće ga je odbacilo, reklo je da ne želi da sluša ovog svedoka zato što bi on svedočio o osamdesetim godinama, a ne o relevantnom periodu. I onda smo na taj način gradili naše teze, jer smo to prihvatili. Pretresno veće se sigurno seća da kada je došao popis svedoka optuženog, da smo mi, govoreći o osnovama opšte prihvatljivosti, uprljali prst na neke

svedoke koji su govorili o ranijim periodima i rekli da te svedoke ne treba pozvati ili da bi njihove svedočenje trebalo da bude ograničeno. Međutim, taj naš zahtev je odbijen, vi ste rekli da tu treba da postoje i materije o kontekstu. Prema tome, ovaj se Predmet proširio. Mi se na to ne žalimo. Niti se žalimo na odluke ovog Pretresnog veća, jer mi smo i naše podneske i podnosili zato da ispitamo u kojoj meri vi želite da se ovaj Predmet proširi, ukoliko to optuženi bude želeo da uradi. Međutim, kada gospodin Kej sada koristi izraze poput "ogledni materijal" koji postoji tamo negde. Moram da kažem da to nije situacija, ako taj materijal postoji negde tamo, jer je to materijal koji je već uručen, bilo putem Pravila 68 ili je dostupan drugim kanalima, ne mogu sada da kažem o svakom detalju, o svakom dokumentu, ali to je, u svakom slučaju, materijal koji je neophodno proučiti imajući u vidu koliko se ovaj Predmet proširio. Samo toliko.

SUDIJA ROBINSON: Međutim, za to, na kraju, treba da postoje nekakvi pravni kriterijumi. Mi moramo da odlučimo šta je u interesu pravičnog suđenja.

SUDIJA KVON: Samo trenutak. Gospodine Najs, možete li da nas podsetite koji je bio razlog zbog kog je gospodin Vlasi odbijen? Nije li to bilo zato što je kosovski segment već bio završen?

TUŽILAC NAJS: To je spomenuto nekoliko puta. Jedan od ranijih svedoka koje smo spomenuli, ja sada moram, naravno, to da proučim, da bih tačno znao o čemu se radi, ali možda se upravo radilo o tome da smo mi vas pitali da vi njega uzmete u obzir nakon što je već završen kosovski segment optužnice. Možda je to slučaj, ali u ovom času to ne mogu da utvrdim. Žao mi je što ne mogu više da vam pomognem. Ali vi ste tu odluku doneli tri puta.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi ste hteli nešto da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Opaska gospodina Najsa, da sam sada ja u svom delu proširio stvari na osamdesete godine, je neprihvatljiva, jer ovi događaji u Kosovu Polju figuriraju kao nekakav krunkski dokaz u izlaganju gospodina Najsa, od prvog dana. A moj govor na Gazimestanu spada u događaj s kojima se najviše manipulisalo. Prema tome, nisam ga ja uveo u svom delu, nego je taj događaj bio uveden na samom početku u uvodnom izlaganju druge strane. I ja ne znam šta ima razumnije nego upravo ono šta smo učinili prilikom svedočenja ovog svedoka, a koji je bio tamo, dakle i predsedavao skupom u Kosovu Polju i bio na Gazimestanu, nego da se da integralni tekst video snimka koji je preveden. I valjda nikome ne treba tumačiti šta je neko hteo da kaže onim šta je rekao. Da li nešto može da bude potpunije i jasnije nego video snimak samog događaja i svega onoga šta je rečeno? Oba moja govora ovde su emitovana u televizijskom snimku, od reči do reči, bez ikakvog skraćanja. Ja ne znam ko sada treba ili vama ili onim koji slušaju da ispira mozak objašnjenjima šta je to, u stvari, tamo bilo, ako postoji prilika da se sve to vidi.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Miloševiću.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, molim vas da iznesete to pred svedoka, pa da vidimo koja će da bude reakcija svedoka. Onda ćemo da donesemo odluku u vezi sa tim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Radi se tekstu iz "Borbe" iz 1993. godine, 9. februar 1993. godine. Gospodine Baleviću, molim vas da pogledate intervju koji je objavljen 9. februara 1993. godine. Nekoliko paragrafa je prevedeno, budući da nije potrebno da se sve prevede. Radi se o intervju koji su obavili pokojni Slavko Ćuruvija i Milica Kovačević, intervju je sa Miroslavom Šolevićem. Naslov intervjuja je "Bili smo Miloševićeva pesnica". Videćete paragrafe koji su sa strane obeleženi. Prvi, to je nešto šta vas nisam pitao, a u vezi je sa

istorijom, to je pri dnu prve strane, sa leve strane. Kaže se da se pojavio Milošević, a Šolević kaže sledeće: "Pre nego što je postao predsednik, Milošević je bio partijski činovnik. Tek kada je došao na tu funkciju, verovatno je shvatio kakvim je budalama okružen i koliko je lako pokupiti vlast takvim magarcima." Onda kaže sledeće: "Početkom 1985. godine kada je već bio predsednik CK Beograda, Miodrag Vujinović, Đoko Komad i ja tražili smo da nas Milošević primi. On nas nije primio, taj isti Milošević." Zatim objašnjava dalje zbog čega. E sad, gospodine Baleviću, da li su vaše kolege ili barem gospodin Šolević, ne znam da li ovu drugu dvojicu smatrate kolegama, ali da je gospodin Šolević 1985. godine tražio da ga optuženi primi, ali da ga je optuženi odbio?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ništa mi o tome nije poznato, ni o Šoloviću, ni o tim drugima o kojima vi pominjete. Ja to sada prvi put čujem da nisu bili primljeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo, zatim, sledeći stubac, to je na prvoj strani engleske verzije. Tu stoji: "U stvari, u aprilu 1987. godine, on je dva puta bio u Kosovu Polju. Prvi put je došao posle jednog telegrama koji smo poslali, a mi smo tražili da u toj svojoj maršruti uključ i Kosovo Polje. I on došao baš onako kako ste vi to opisli. U početku se okupilo oko 400, 500 ljudi, ali kasnije, kada smo stigli do igrališta, bilo ih je oko 5.000." Da li prihvatate da je ovaj iskaz tačan?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Molim vas, ja ne znam šta je Šolević izjavljivio, jer mi smo se razišli ideološki posle zbijanja na Kosovu i Metohiji, tako da je otišao na drugu stranu, a ja sam ostao na pozicijama SPS i tako dalje. I ja o njegovim izjavama, njegovim komentarima ne želim da dajem nikakve odgovore, jer mi oni nisu poznati. Ako počnete, gospodine Najs, da se služite člancima u novinama, ja mogu da donesem ovde toliko članaka da treba da me ispituju tri dana i tri noći.

SUDIJA BONOMI: Ne čini mi se da je to odgovor na pitanje, uz sve dužno poštovanje, gospodine Baleviću. Pitani ste da li je tačno ono

šta je tu rečeno, da je u aprilu gospodin Milošević bio dva puta na Kosovu Polju. Prvu put, nakon što je poslat jedan telegram. "Tražili smo da u toj svojoj maršruti uključiti i Kosovo Polje i on je došao." Dakle, recite nam da li to tačno.

SVEDOK BALEVIĆ: Bio je 20. aprila.

SUDIJA BONOMI: Pa zašto niste mogli jednostavno na to da odgovorite, na taj način? To je bilo pitanje.

SVEDOK BALEVIĆ: On se služi člancima, ovaj tužioc, a ja takvih članaka mogu da donesem ovde na hiljade. I ja ne mogu da tvrdim šta je tačno u člancima, to nisam čitao i ne znam o čemu se radi. Tačno je da je dva puta bio. Jedan put je bio 20., a drugi put 24. Ja sam to ovde opet reko i to je prikazano na transkriptu.

SUDIJA BONOMI: Ali tužilac vas nije to pitao. Vama je bilo postavljeno konkretno pitanje. Molim vas da odgovarate na pitanja koja vam se postavljaju, pa ćemo tako da idemo dalje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, druga strana. Gospodin Šolević je rekao sledeće kada su ga pitali u kakvim je donosima bio sa Miloševićem posle Osme sednice. On je odgovorio: "Nakon toga Milošević je počeo da učvršćuje svoju vlast. Posle toga više ne možete nas da posmatrate izolovano od Miloševića. Mi smo postali udarna pesnica njegove vlasti. Mi smo mislili da sa njim rešavamo ono šta smo želeli, a on je računao da smo mi ti sa kojima će potamaniti sve miševe koji mu se nađu na putu. Njegova računica je bila mnogo ispravnija. Naša nije." Gospodine Baleviću, da li se slažete da je krajem 1987. godine i početkom 1988. godine, grupa Srba sa Kosova koji su odgovarali na uputstva ljudi koje sam identifikovao kao vođe ove grupe, a sa kojima ste vi organizovali onaj skup 1987. godine, da su oni bili integrisani u politički razvoj događaja koji se odnosio na ovog optuženog?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: To ćete morati da pozovete tu grupu da vam ona da odgovor. Ja tu ne mogu da vam odgovor, jer mi to nije poznato. U kakvim su odnosima Šolević i Slobodan Milošević, to pozovite Šolevića, a gospodin predsednik je tu pa nek vam on daje odgovor. Ne znam kakvi su im bili odnosi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Baleviću, vi ste u više navrata rekli da niste bili uopšte bitni, a onda ste objasnili istorijat svojih političkih funkcija, kako ste vi predsedavali sastanku 1987. godine i kako ste primali važne posetioce na Gezimestanu 1989. godine. Postaviću vam ponovo pitanje: dakle, ova grupa kojoj ste vi pripadali i za koju ste vi znali, ta grupa je bila važna za ovog optuženog, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Ponovo ću vam odgovoriti da ja toj grupi nisam pripadao. Goste za Gazimestan sam očekivao kao domaćin, samo u tehničkom smislu. Nisam bitan, to nisam nigde rekao, samo sam rekao da nisam bio bitan za kadrovsku politku na vrhu, gore u CK. Inače sam bio bitan kao sekretar i predsednik partije u Kosovu Polju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da sada ukratko pogledamo neke delove iz drugog članka od 10. februara. Videćete ponovo da su ti delovi obeleženi. Molim vas da pogledate, govorim o delu koji se nalazi na sredini strane engleske verzije, preskočiću uvodni deo. U vašoj verziji, gospodine Baleviću, radi se donjem levom uglu. Odgovarajući na pitanje da li mu je poznato šta se desilo u Novom Sadu, Šolević je rekao sledeće: "Poznate su mi i druge stvari. Krenuli su mitinzi koji su srušili i vojvođansko i crnogorsko rukovodstvo. Sve smo pripremili da srušimo i bosansko rukovodstvo. Mislili smo da će stvar tamo najlakše da se izvede, ali Sloba i srpsko rukovodstvo su tražili od nas da odustanemo od Jajca. Bila je greška to što nas je zaustavio. Mogao je, kao i dotle, da se pravi lud, na njihove pritiske dok mi Bosnu ne obrišemo." Ja vam sugerisem da ste vi bili upoznati sa tim mitinzima. Budući da se radilo o mitinzima, odnosno o demonstracijama u Vojvodini i u Crnoj Gori, lično ste govorili o

tome kako su ljudi sa Kosova odlazili u Crnu Goru i Vojvodinu. Vi ste sigurno bili upoznati sa tim mitinzima, zar ne?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Da, bio sam upoznat sa mitinzima koji su odlazili, ali ovo šta vi postavljate kao pitanje, meni to nije poznato, niti sam ja čitao te intervju Šolevića, da su oni išli u Novi Sada da obore vlade. To su spontano organizovani miting koji je organizovao narod Srbije da nas podrži u borbu za svoj opstanak. Inače nije mi to poznato, taj njegov komentar i tu ja ne mogu ništa da komentarišem više.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas da pogledate sledeći obeleženi deo. Postavlja se pitanje: "Zar nemate utisak sa današnje tačke gledišta da ste 1988. godine bili instrumentalizovani, da ne kažem zloupotrebjeni od strane Miloševića?" Šolević odgovara: "Tek kasnije, to je postala parada." Zatim je postavljeno pitanje: "Kako je došlo da rascepa u vašem mitinškom štabu?" Gospodine Baleviću, ja vas podsećam da ste rekli da ste se razišli sa Šolević krajem 1988. godine, mislim da ste to rekli. Šolević u vezi sa rascepom kaže sledeće: "Ja sam hteo da rasturimo taj naš odbor za miting. On ništa nije odlučivao bez Koste, Boška, Duška Ristića i mene. Međutim, Milošević je rekao 'ene', ali samo mesec dana kasnije Milošević je rekao 'e sada ga rasturite' i mi smo ga rastutili." Pitanje: "Baš je Milošević to rekao?" Odgovor: "Da i to su nas zvali gore u Beograd da nam to kažu krajem 1988. godine." Sada razmislite i recite nam da li je ova grupa ljudi koja je slata na mitinge, da li je to bilo pod kontrolom ovog optuženog krajem 1988. godine?

SVEDOK BALEVIĆ – ODGOVOR: Vi, gospodine Najs, ovde uporno insistirate da mene uvrstite u jednu grupu kojoj ja nisam pripadao. Ja sam pripadao masovnom pokretu Srba i Crnogoraca, a kao političar u zvaničnoj politici. I nije mi poznato, razgovori o tome kada je rekao Milošević da se rasturi ili hoće li da se rasturi. I tu ne mogu da vam dam odgovor i ne želim da to komentarišem.

SUDIJA ROBINSON: Oprostite, gospodine Najs, moramo da prekinemo sa radom. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs nastupa sa prilazom da je nešto šta on ovde daje verodostojno i da je taj koji govori dobro informisan. Ja uopšte neću da pripisujem nikakvu zlu nameru gospodinu Šoleviću, ali gospodin Najs je vrlo dobro proučio moju biografiju. Ja čak mislim da je negde i zapisana tu. I on dobro zna da ovo, na primer, šta ovde piše, kako sam ja bio partijski činovnik do 1984. godine, bar to bi morao da zna da nije tačno, jer do kraja 1983. godine bio sam predsednik "Beogradske banke", najveće jugoslovenske banke, a pre toga sam bio niz godina u banci i privredi. Prema tome, sama ta činjenica kojom se operiše, uopšte nije tačna. Pa pošto gospodin Najs ima moju biografiju i pošto mora da uporedi sa onim šta ovde piše, pa da ustanovi da polazna konstatacija nije tačna, ne znam na osnovu čega bi mogao da zaključi da je sve ostalo tačno. A ovo su materijalne činjenice, dakle ovde ne iznosim nikakav vrednosni sud. Činjenica je šta je stvarno bilo i činjenica je da gospodin Najs raspolaže tim informacijama, dakle upotrebljava materijale za koje zna da su netačni.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Miloševiću. Doći će i na vas red. Prekidamo sa radom. Nastavljamo sutra u 9.00.